

แผนการใช้ที่ดินตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

สถานีพัฒนาที่ดินนนทบุรี สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แผนการใช้ที่ดินตำบลบางคูรัด
อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

สถานีพัฒนาที่ดินนนทบุรี

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1

กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 หลักการและเหตุผล	1-1
1.2 วัตถุประสงค์	1-1
1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-1
1.5 นิยามศัพท์	1-2
1.6 คำสำคัญ	1-4
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	2-1
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
2.3 ประวัติและเอกลักษณ์ความเป็นมาของหมู่บ้าน/การตั้งถิ่นฐาน	2-3
2.4 สภาพภูมิประเทศ	2-4
2.5 สภาพภูมิอากาศ	2-4
2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-8
2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-11
บทที่ 3 ทรัพยากรธรรมชาติในตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี	3-1
3.1 ทรัพยากรน้ำ	3-1
3.2 ทรัพยากรดิน	3-1
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	4-1
4.1 หลักการ	4-1
4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.3 การวิเคราะห์	4-2
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1
5.1 ทรัพยากรดิน	5-1
5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน	5-1
5.3 ผลการประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	6-1
6.1 ปรัชญาในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล	6-1
6.2 นโยบายแห่งรัฐ ในการกำหนดแผนการใช้ที่ดินตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี	6-2

สารบัญ

	หน้า
6.3 แผนการใช้ที่ดิน	6-2
6.4 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน	6-11
6.5 การจัดการความเสี่ยง (Risk management)	6-12
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง	7-1
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 ตัวชี้วัด	7-1
เอกสารอ้างอิง	

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศ อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี (ปี พ.ศ. 2532-2561)	2-6
ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดินตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี	2-9
ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรในพื้นที่เทศบาลตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ปี 2561	2-11
ตารางที่ 2-4 สภาพสังคมในพื้นที่เทศบาลตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ปี 2562	2-13
ตารางที่ 2-5 การถือครองที่ดินตำบลบางคูรัด	2-14
ตารางที่ 2-6 ต้นทุนผลตอบแทน การผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ในพื้นที่ตำบลบางคูรัด ปี 2562	2-16
ตารางที่ 3-1 ทรัพยากรน้ำในตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี	3-1
ตารางที่ 3-2 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี	3-5
ตารางที่ 3-3 สมบัติที่ดิน ตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี	3-6
ตารางที่ 4-1 จุดเก็บตัวอย่างดินของเกษตรกรตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี	4-6
ตารางที่ 5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี	5-5
ตารางที่ 6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี	6-1
ตารางที่ 6-2 เขตการใช้ที่ดิน	6-9
ตารางที่ 6-3 การเปรียบเทียบระบบการปลูกพืชก่อนและหลังมีแผนการใช้ที่ดิน	6-12
ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการ ในปีงบประมาณ 2563	7-2
ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินและหน่วยงานที่สนับสนุนในเขตการใช้ที่ดิน	7-3
ตารางที่ 7-3 เป้าหมายการดำเนินงาน และงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี แผน 4 ปี (ปี 2563-2566) หน่วยงานสถานีพัฒนาที่ดินนนทบุรี	7-4

สารบัญญรูป

		หน้า
รูปที่ 2-1	ขอบเขตการปกครองตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี	2-2
รูปที่ 2-2	สภาพภูมิประเทศตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี	2-4
รูปที่ 2-3	เส้นชั้นน้ำฝนในคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2531-2560) ตำบลบางคูรัด จังหวัดนนทบุรี	2-7
รูปที่ 2-4	สมมูลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2532 -2561	2-8
รูปที่ 2-5	สภาพการใช้ที่ดินตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี	2-10
รูปที่ 2-6	สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกร	2-11
รูปที่ 2-7	การประกอบอาชีพของประชากร	2-15
รูปที่ 3-1	ภูมิประเทศและชุดดิน ตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี	3-4
รูปที่ 3-2	ทรัพยากรดิน ตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี	3-7
รูปที่ 4-1	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี	4-3
รูปที่ 4-2	จุดเก็บตัวอย่างดินในที่ดินของเกษตรกร	4-8
รูปที่ 4-3	ระบบการปลูกพืช ตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี	4-9
รูปที่ 6-1	เขตการใช้ที่ดินตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี	6-10
รูปที่ 6-2	ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน	6-11

บทที่ 1

บทนำ

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 72(1) ได้มีการบัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินของประเทศให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน ต่อมาได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 มีแผนการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดินตำบลจำนวน 7,225 ตำบล ให้แล้วเสร็จภายในปี 2565 ตลอดจนนำแผนการใช้ที่ดินตำบลไปสู่การปฏิบัติเพื่อเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการประกาศแผนปฏิรูปประเทศดังกล่าวข้างต้น สถานีพัฒนาที่ดินนนทบุรี จึงได้จัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้การใช้ที่ดินในตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีผลตอบสนองสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่และเป็นไปอย่างยั่งยืน
2. เพื่อให้มีการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับศักยภาพของที่ดิน และความต้องการของชุมชนในตำบลและจังหวัด
3. เพื่อเพิ่มศักยภาพและโอกาสพัฒนาอาชีพและรายได้จากการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตามแนว “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”

1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

- 1.3.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2561 – 30 กันยายน 2562
- 1.3.2 สถานที่ ตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.4.1 ทบทวนเอกสารเพื่อรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิที่จะนำมาวิเคราะห์และใช้ในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ดังนี้

- (1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ภัยธรรมชาติ ฯลฯ
- (2) ด้านเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ การถือครองที่ดิน การใช้ที่ดิน พืชหลักหรือพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ตลาดสินค้าเกษตร รายได้ รายจ่าย ประชากร โครงสร้างประชากร การศึกษา ฯลฯ

(3) นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ แผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดน แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนา 3 ปี ของเทศบาลตำบล

1.4.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเกษตรกร

1.4.3 ประเมินคุณภาพที่ดิน

1.4.4 สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดทำ PRA ร่วมกับสภาพการใช้ที่ดิน การถือครองที่ดิน รายแปลงจากแผนที่สำมะโนที่ดิน หรือแผนที่ภาษีที่ดินในปัจจุบัน ผลจากการประเมินคุณภาพที่ดิน และกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน

1.4.5 สสำรวจข้อมูล กายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ในพื้นที่ตำบลบางคูรัด ปัญหาและความต้องการจาก PRA โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรเป็นรายบุคคล

1.4.6 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินตำบลบางคูรัด

1.4.7 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อร่างแผนการใช้ที่ดินตำบลบางคูรัด

1.4.8 ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดินตำบลบางคูรัด

1.4.9 นำแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ เป้าหมายที่สำคัญ คือ

(1) การที่สภาตำบล หรือ สภาเทศบาลนำแผนการใช้ที่ดินที่มีกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน เข้าไปบรรจุในแผน 3 ปี โดยสภาเทศบาล หรือ สภาตำบล มีมติรับรอง ซึ่งอาจมีการตั้งงบประมาณ หรือองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการ เช่น งบซื้อเมล็ดพันธุ์พืชคลุมดิน เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด ซึ่งปลูกโดยเกษตรกรในพื้นที่ เป็นต้น

(2) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ในกฎหมาย (มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551) มีการปฏิบัติในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินเขตต่างๆ โดยมีงบประมาณดำเนินการในแต่ละปี

(3) กิจกรรมของส่วนราชการต่างๆ ที่จะสนับสนุนความต้องการของเกษตรกรและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การผลิตพันธุ์ข้าว เป็นต้น

1.5 นิยามศัพท์

1.5.1 ที่ดิน (Land)

“**ที่ดิน**” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไปและให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บางลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย (มาตรา 4 ประมวลกฎหมายที่ดิน)

“**ที่ดิน**” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง “ชีวมณฑลบนพื้นผิวโลก ประกอบด้วย ชั้นบรรยากาศ ชั้นดิน ชั้นหิน ลักษณะความลาดเทของพื้นที่ ลักษณะทางอุทกศาสตร์ พืช สัตว์ และผลที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน” (FAO, 1993)

“**ที่ดิน**” หมายถึง พื้นที่หนึ่งๆ ที่อยู่บนผิวของของโลก ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ สภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและชีวภาพ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดังนั้นที่ดินจึงไม่ได้

หมายถึงดินเพียงอย่างเดียวแต่จะหมายรวมถึงลักษณะภูมิสัณฐาน (landforms) ภูมิอากาศ (climate) อุทกวิทยา (hydrology) พืชพรรณ (vegetation) และสัตว์ (fauna) ซึ่งการปรับปรุงที่ดิน (land improvement) ได้แก่ การทำขึ้นบันไดและการระบายน้ำ เป็นต้น (FAO, 1993)

1.5.2 ดิน (Soil)

“ดิน” หมายรวมถึง หิน กรวด ทราย แร่ธาตุ น้ำ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ ที่เจือปนกับเนื้อดินด้วย (มาตรา 4 พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551)

“ดิน” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง เทหวัตถุธรรมชาติ ซึ่งเกิดขึ้นบนพื้นผิวโลกเป็นวัตถุที่คำนวณการเจริญเติบโต และการทรงตัวของต้นไม้ ประกอบด้วยแร่ธาตุและอินทรีย์วัตถุต่างๆ มีลักษณะชั้นแตกต่างกัน แต่ละชั้นที่อยู่ต่อเนื่องกันจะมีแนวสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตามขบวนการกำเนิดดิน ที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำร่วมกันของภูมิอากาศ พืชพรรณ วัตถุต้นกำเนิดดิน ระยะเวลา และความต่างระดับของพื้นที่ในบริเวณนั้น (FAO 1974: 39-40)

“ดิน” อินทรีย์วัตถุและอนินทรีย์วัตถุที่ไม่จับตัวแข็งเป็นหินซึ่งปกคลุมพื้นผิวโลก ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยด้านการกำเนิดและสภาพแวดล้อม ได้แก่ ภูมิอากาศ สิ่งมีชีวิต (พืชและสัตว์) สภาพภูมิประเทศ วัตถุต้นกำเนิด และระยะเวลา ความเหมาะสมต่อการผลิตพืชของดินแตกต่างกันเนื่องจากลักษณะและสมบัติทางกายภาพ เคมี ชีวภาพ และสัณฐาน (คณะกรรมการจัดทำปทานุกรมปฐพีวิทยา, 2551)

1.5.3 การใช้ที่ดิน

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง การจัดการที่ดินตามที่มนุษย์ต้องการ ซึ่งรวมทั้งการใช้ที่ดินในชนบท เขตชานเมือง และเขตอุตสาหกรรม เป็นต้น (FAO, 1993)

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง ผลของความพยายามของมนุษย์ ในการดำเนินการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพพื้นที่ของทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อสนองความต้องการของตนเอง (Vink, 1975)

1.5.4 การวางแผนการใช้ที่ดิน

“การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน” หมายความว่า การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพของดิน และสอดคล้องกับประเภทของที่ดินที่ได้จำแนกไว้

ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) ได้ให้ความหมายของการวางแผนการใช้ที่ดินว่าเป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลง ที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาใช้ประโยชน์จากทรัพยากร เป็นการกำหนดทิศทางการลงทุน แนวทางการพัฒนาเทคโนโลยี และเป็นการเปลี่ยนแปลงของหน่วยงานต่างๆ ให้ดำเนินการอยู่ในภาพรวมเดียวกัน และเป็นการเพิ่มศักยภาพทั้งในปัจจุบันและในอนาคตเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ (NRC, 1975 และ ADB, 2012)

1.5.5 “เศรษฐกิจที่ดิน” หมายความว่า ภาวะความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับที่ดินทางด้านเศรษฐกิจ

1.5.6 “เกษตรกรรม” หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจกรรมอื่น ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

1.5.7 “การชะล้างพังทลายของดิน” หมายความว่า ปฏิกิริยาการกัดเซาะที่ดินถูกชะล้างกัดเซาะพังทลายด้วยพลังงานที่เกิดจากน้ำ ลม หรือโดยเหตุอื่นใดให้เกิดการเสื่อมโทรม สูญเสียเนื้อดิน หรือความอุดมสมบูรณ์ของดิน

1.5.8 “การอนุรักษ์ดินและน้ำ” หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่มุ่งให้เกิดการระวังป้องกันรักษาดินและที่ดิน ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม สูญเสีย รวมถึงการรักษา ปรับปรุง ความอุดมสมบูรณ์ของดินและการรักษาน้ำในดิน หรือบนผิวดินให้คงอยู่เพื่อรักษาคุณธรรมชาติให้เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ที่ดินในการเกษตรกรรม

1.6 คำสำคัญ

ตำบลบางคูวัด : นาข้าวแปลงใหญ่

บทที่ 2

ข้อมูลทั่วไป

บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

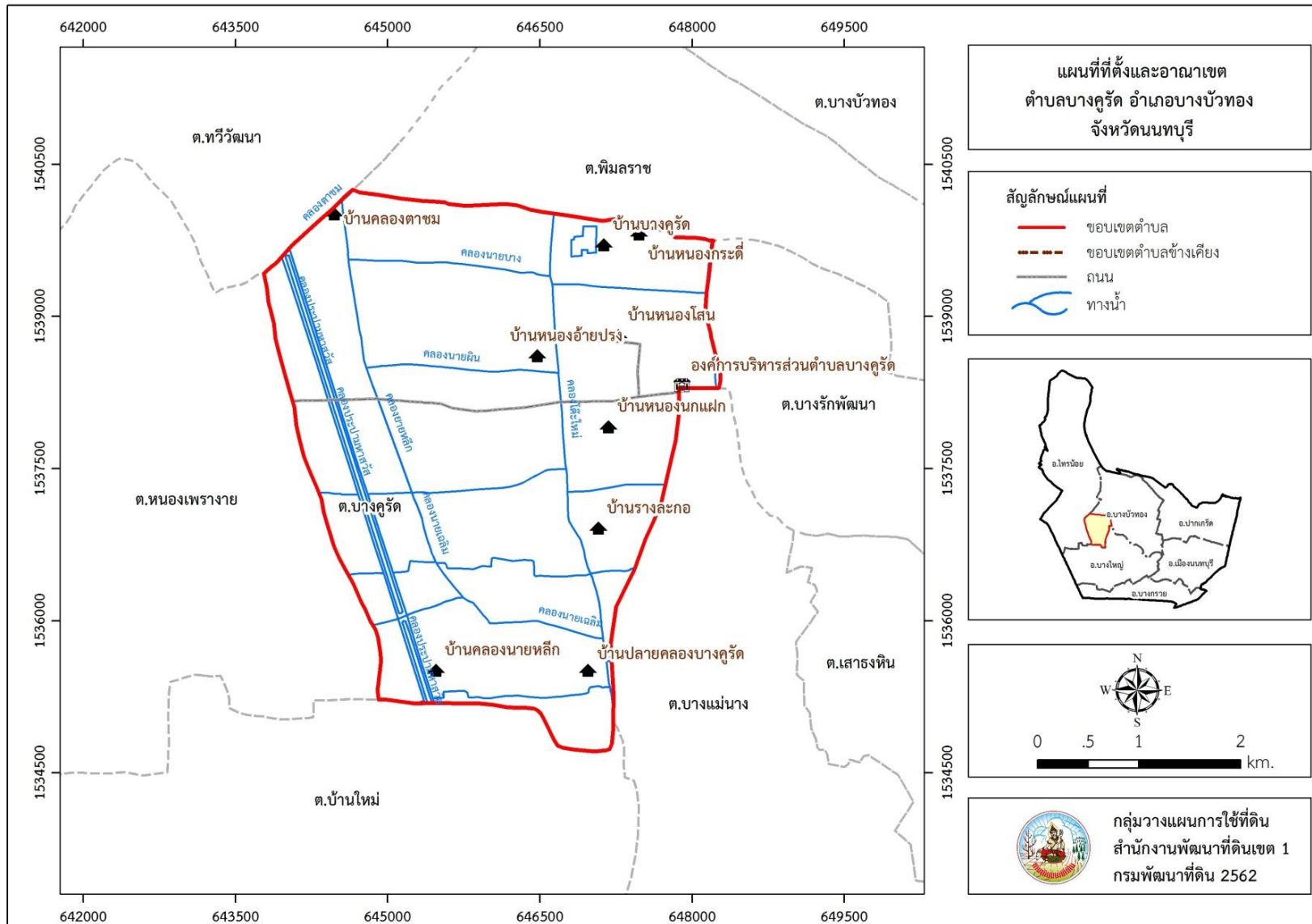
ตำบลบางคูรัด ตั้งอยู่บริเวณทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีเนื้อที่ 12,315.5 ไร่ (เทศบาลตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี, 2561) มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ (รูปที่ 2-1)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลพิมลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลบ้านใหม่ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง และตำบลบางแม่นาง อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลทวีวัฒนา และตำบลหนองเพรางาย อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลบางคูรัด แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 10 หมู่บ้าน (เทศบาลตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี, 2561) ดังนี้

- หมู่ที่ 1 บ้านปลายคลองบางคูรัด
- หมู่ที่ 2 บ้านหนองนกแฝก
- หมู่ที่ 3 บ้านหนองโสน
- หมู่ที่ 4 บ้านหนองกระดี่
- หมู่ที่ 5 บ้านหนองอ้ายปรัง
- หมู่ที่ 6 บ้านลาดกระเฉด
- หมู่ที่ 7 บ้านรางละกอ
- หมู่ที่ 8 บ้านหนองผักตบ
- หมู่ที่ 9 บ้านคลองตาชม
- หมู่ที่ 10 บ้านปลายคลองนายหลีก

รูปที่ 2-1 ขอบเขตการปกครอง ตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

2.3 ประวัติและเอกลักษณ์ความเป็นมาของหมู่บ้าน /การตั้งถิ่นฐาน

ตำบลบางคูรัด เป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นระดับเทศบาลเมืองในจังหวัดนนทบุรี มีพื้นที่ครอบคลุมตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี เดิมมีฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลบางคูรัด ต่อมาได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองเมื่อวันที่ 2 มกราคม 2561 โดยพื้นที่ดั้งเดิมของชาวบ้านอยู่กันมานานไม่ได้อพยพมาจากไหนและใช้ภาษาไทยภาคกลางชาวบ้าน

ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม เทศกาลประจำปี ประชาชนยังยึดมั่นในขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น มีดังนี้

- ประเพณีวันสงกรานต์ ซึ่งเป็นวันขึ้นปีใหม่ไทย มีการจัดอาหารคาวหวานสำหรับทำบุญเลี้ยงพระ สรงน้ำพระ และมีการรดน้ำดำหัวขอพรจาก พ่อ แม่ และญาติผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง

- ประเพณีลอยกระทง จะมีการจัดตกแต่งกระทงให้สวยงาม บรรจูป เทียน และดอกไม้ ลงให้สวยงาม เพื่อเป็นการขอบคุณ และขอขมาพระแม่คงคาที่ให้เราได้น้ำไว้ใช้ประโยชน์

- วันเข้าพรรษา จะมีการทำบุญและหล่อเทียนจำนำพรรษา เพื่อนำไปมอบให้ตามวัดต่างๆ เพื่อให้พระสงฆ์ได้ใช้ในการศึกษาเล่าเรียนพระธรรม ในช่วงต้องจำวัตรระหว่างเข้าพรรษา

- วันมาฆบูชา เป็นวันที่พระพุทธเจ้าแสดงธรรมโอวาทปาติโมกข์ และเป็นวันที่พระสงฆ์ จำนวน 1,250 รูป มาร่วมประชุมกันโดยมิได้นัดหมาย ซึ่งจะมีพิธีทำบุญตักบาตรและเวียนเทียนที่วัด

- วันวิสาขบูชา เป็นวันประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพานของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และองค์การสหประชาชาติได้ประกาศให้เป็นวันสำคัญสากลนานาชาติ หรือวันสำคัญของโลก ซึ่งจะมีพิธีทำบุญตักบาตร ฟังพระธรรมเทศนา และเวียนเทียน

สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก ตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ได้แก่

- ผลิตภัณฑ์กลุ่มอาชีพเครื่องหนังธัญสุดา หมู่ที่ 4

- ผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา บุผ้าไหม กลุ่มแม่บ้าน หมู่ที่ 2

- ผลิตภัณฑ์ดอกไม้ประดิษฐ์ กลุ่มแม่บ้านบางคูรัด

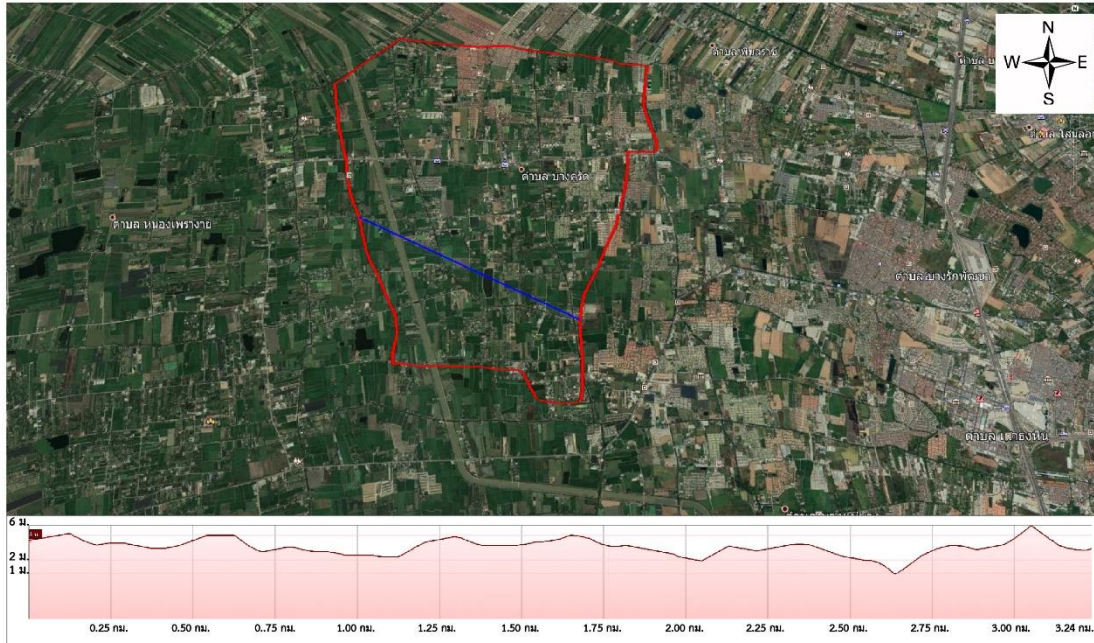
- ผลิตภัณฑ์มะม่วงแช่อิ่ม บ้านเลขา

- ผลิตภัณฑ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่ หมู่ที่ 9

- ผลิตภัณฑ์เส้นพลาสติก คุณปราณี ซิงห์ลีน (แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี พ.ศ. 2561 – 2564 องค์การบริหารส่วนตำบลบางคูรัด)

2.4 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศมีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม มีคูคลองขนาดต่างๆ เชื่อมโยงกันหลายสาย เหมาะแก่การทำสวน ทำไร่ ทำนา ดังรายละเอียดในรูปที่ 2-2

รูปที่ 2-2 สภาพภูมิประเทศ ตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

2.5 สภาพภูมิอากาศ

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (ช่วงปี พ.ศ. 2532 - 2561) ของสถานีตรวจวัดอากาศ สนามบินดอนเมือง (ตารางที่ 2-1 และ รูปที่ 2-3) พบว่าตำบลบางคูรัด ได้รับอิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำ ฤดูกาล 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ พัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนเข้าปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูหนาว (ตั้งแต่ประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงประมาณเดือนกุมภาพันธ์) ทำให้มีอากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไป และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดพามวลอากาศชื้นจากทะเล และมหาสมุทรเข้าปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน (ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงประมาณกลางเดือนตุลาคม) ทำให้มีฝนตกชุกทั่วไป

อุณหภูมิ เฉลี่ยตลอดปี 28.8 องศาเซลเซียส โดยพบอุณหภูมิสูงสุดในเดือนพฤษภาคม คือ 40.5 องศาเซลเซียส และพบอุณหภูมิต่ำสุดในเดือนธันวาคมคือ 11.7 องศาเซลเซียส

ปริมาณน้ำฝน ปริมาณน้ำฝนรวมตลอดปี 1,488.3 มิลลิเมตร โดยในเดือนกันยายน มีปริมาณน้ำฝนมากที่สุด 307.9 มิลลิเมตร และเดือนธันวาคม มีปริมาณน้ำฝนน้อยที่สุดคือ 11.6 มิลลิเมตร

ความชื้นสัมพัทธ์ มีความชื้นสัมพัทธ์ตลอดปี 71.70 เปอร์เซ็นต์ สูงสุดในเดือนกันยายน เท่ากับ 78.00 เปอร์เซ็นต์ และต่ำสุดในเดือนธันวาคม เท่ากับ 64 เปอร์เซ็นต์

การวิเคราะห์ช่วงฤดูเพาะปลูก ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาช่วงเวลาที่เหมาะสมในการปลูกพืช โดยใช้ข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณน้ำฝนรายเดือนเฉลี่ย และค่าศักยภาพการคายระเหยน้ำของพืชรายเดือนเฉลี่ย (Evapotranspiration : ETo) ซึ่งคำนวณโดยใช้โปรแกรม Cropwat for Windows Version 8 โดยพิจารณาจากระยะเวลาช่วงที่เส้นน้ำฝนอยู่เหนือเส้น 0.5 ETo เป็นหลัก เพื่อหาช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมในการปลูกพืช ของตำบลบางคูวัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี สามารถสรุปได้ ดังนี้

1) ช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมในการเพาะปลูก จะอยู่ในช่วงปลายเดือนมีนาคมถึงปลายเดือนตุลาคม เนื่องจากดินยังคงมีความชื้นหลงเหลืออยู่พอเพียงสำหรับปลูกพืชไร่ พืชผักอายุหลังจากหมดฤดูฝนประมาณหนึ่งเดือน และอาจใช้แหล่งน้ำในไร่นาช่วยเสริมการเพาะปลูกได้บ้าง แต่ทั้งนี้ควรวางแผนจัดระบบการปลูกพืชให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่

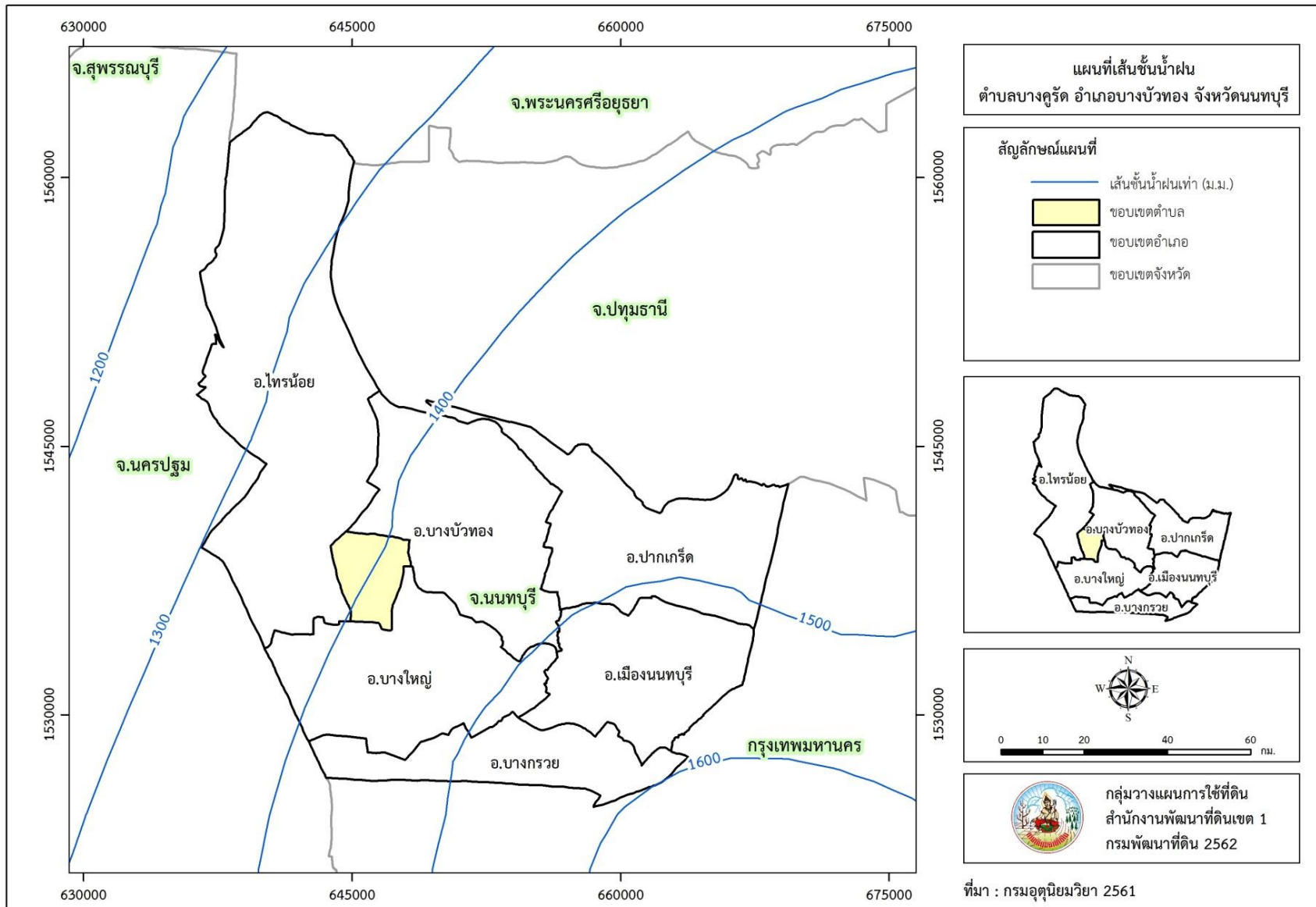
2) ช่วงเวลาที่ไม่เหมาะสมต่อการเพาะปลูก แบ่งเป็นช่วงขาดน้ำ มีปริมาณน้ำฝนและการกระจายน้อย หรือไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของพืชจะอยู่ในช่วงปลายเดือนตุลาคมถึงปลายเดือนมีนาคมของทุกปี ในช่วงเวลาดังกล่าวถ้าได้รับน้ำชลประทานช่วยก็สามารถปลูกพืชฤดูแล้งได้ ช่วงน้ำมากเกินไปอยู่ในช่วงกลางเดือนเมษายนถึงปลายเดือนกันยายน เป็นช่วงที่มีปริมาณน้ำฝนมากบริเวณที่ลุ่มหรือบริเวณริมฝั่งแม่น้ำอาจเกิดน้ำท่วมซึ่งส่งผลเสียหายกับผลผลิตได้ (รูปที่ 2-4)

ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศสนามบินดอนเมือง แขวงดอนเมือง เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร (ปี พ.ศ. 2532 - 2561)

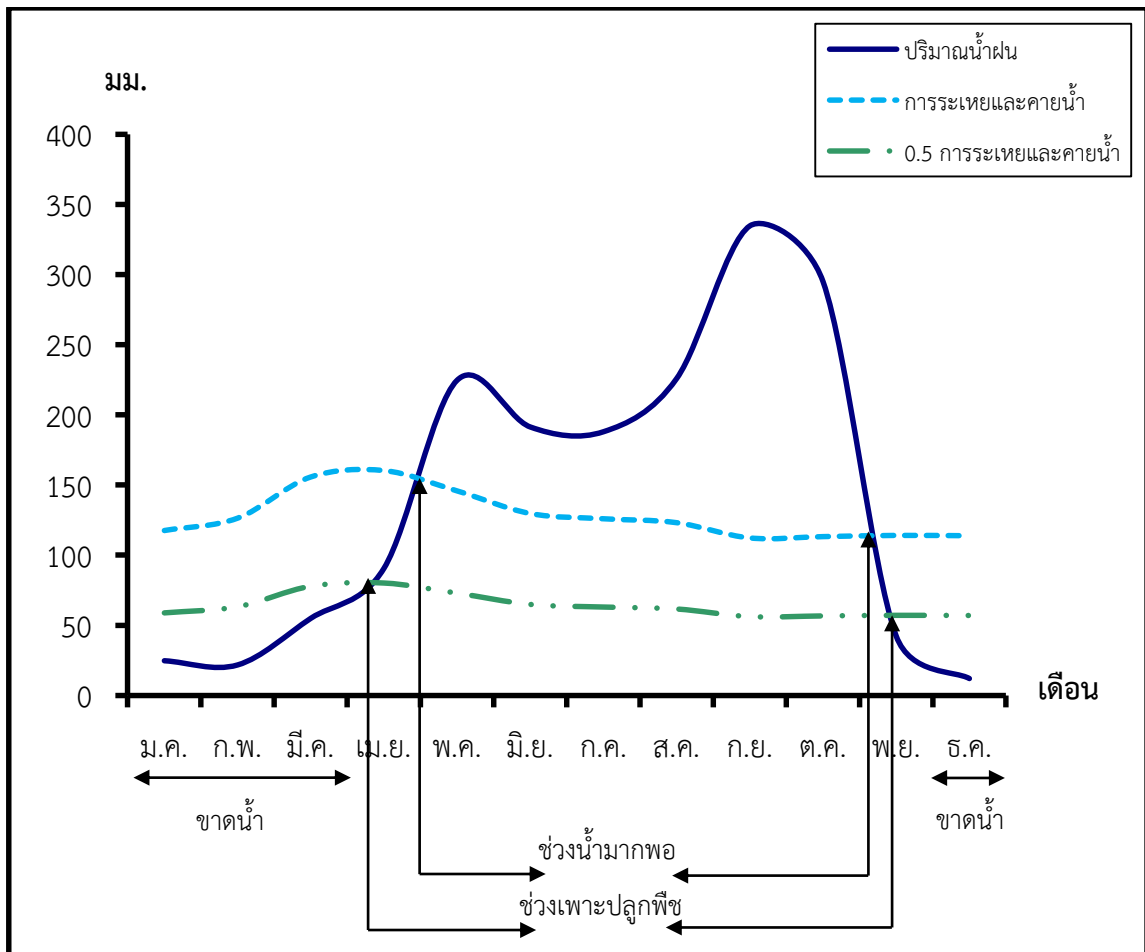
เดือน	อุณหภูมิ (°ซ) เฉลี่ย	อุณหภูมิ สูงสุด (°ซ)	อุณหภูมิ ต่ำสุด (°ซ)	ความชื้น สัมพัทธ์ (เปอร์เซ็นต์)	ปริมาณ น้ำฝน (มม.)	ความเร็วลม (กม./วัน)	ปริมาณ ฝนใช้การ (มม.)	การระเหย และการ คายน้ำ อ้างอิง (มม.)
ม.ค.	27.2	36.6	14.7	67.0	17.3	212.8	16.8	102.3
ก.พ.	28.5	38.5	14.9	68.0	11.9	257.3	11.7	105.3
มี.ค.	29.7	40	17.5	70.0	53.2	301.9	48.7	128.0
เม.ย.	30.6	39.9	21.3	71.0	87.3	301.9	75.1	128.1
พ.ค.	30.1	40.5	22.4	73.0	219.2	296.9	142.3	125.6
มิ.ย.	29.6	40	22	74.0	187.7	321.6	131.3	120.0
ก.ค.	29.2	39.3	21.5	74.0	175.7	331.5	126.3	123.7
ส.ค.	29.0	38.1	22.5	75.0	183.4	311.7	129.6	118.4
ก.ย.	28.6	39.4	22	78.0	307.9	262.3	155.8	100.2
ต.ค.	28.4	37.2	20.8	77.0	199.2	202.9	135.7	93.0
พ.ย.	28.1	36.9	17.1	69.0	33.9	212.8	32.1	99.3
ธ.ค.	27.0	36.7	11.7	64.0	11.6	212.8	11.4	106.0
รวม	-			-	1,488.3	3,226.3	1,016.8	1,349.9
เฉลี่ย	28.8	38.6	19.04	71.7	-	-	16.8	102.3

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา (2561)

หมายเหตุ: * จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

รูปที่ 2-3 เส้นชั้นน้ำฝนในคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2531 - 2560) ตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

รูปที่ 2-4 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดนันทบุรี พ.ศ. 2532 - 2561

2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต1 ประกอบด้วย ประเภทการใช้ที่ดินต่างๆ ดังนี้

- (1) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 4,459 ไร่ หรือร้อยละ 41.92 ของพื้นที่ตำบล
- (2) พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 5,592 ไร่ หรือร้อยละ 52.58 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้
 - (2.1) นาข้าว มีเนื้อที่ 4,981 ไร่ หรือร้อยละ 46.83 ของพื้นที่ตำบล
 - (2.2) ไม้ผล มีเนื้อที่ 236 ไร่ หรือร้อยละ 2.22 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ มะม่วง กัลยไม้ ผลผสม ไม้ผลร้าง /เสื่อมโหระ
- (3) พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 277 ไร่ หรือร้อยละ 2.60 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย ลำคลอง และคลองชลประทาน

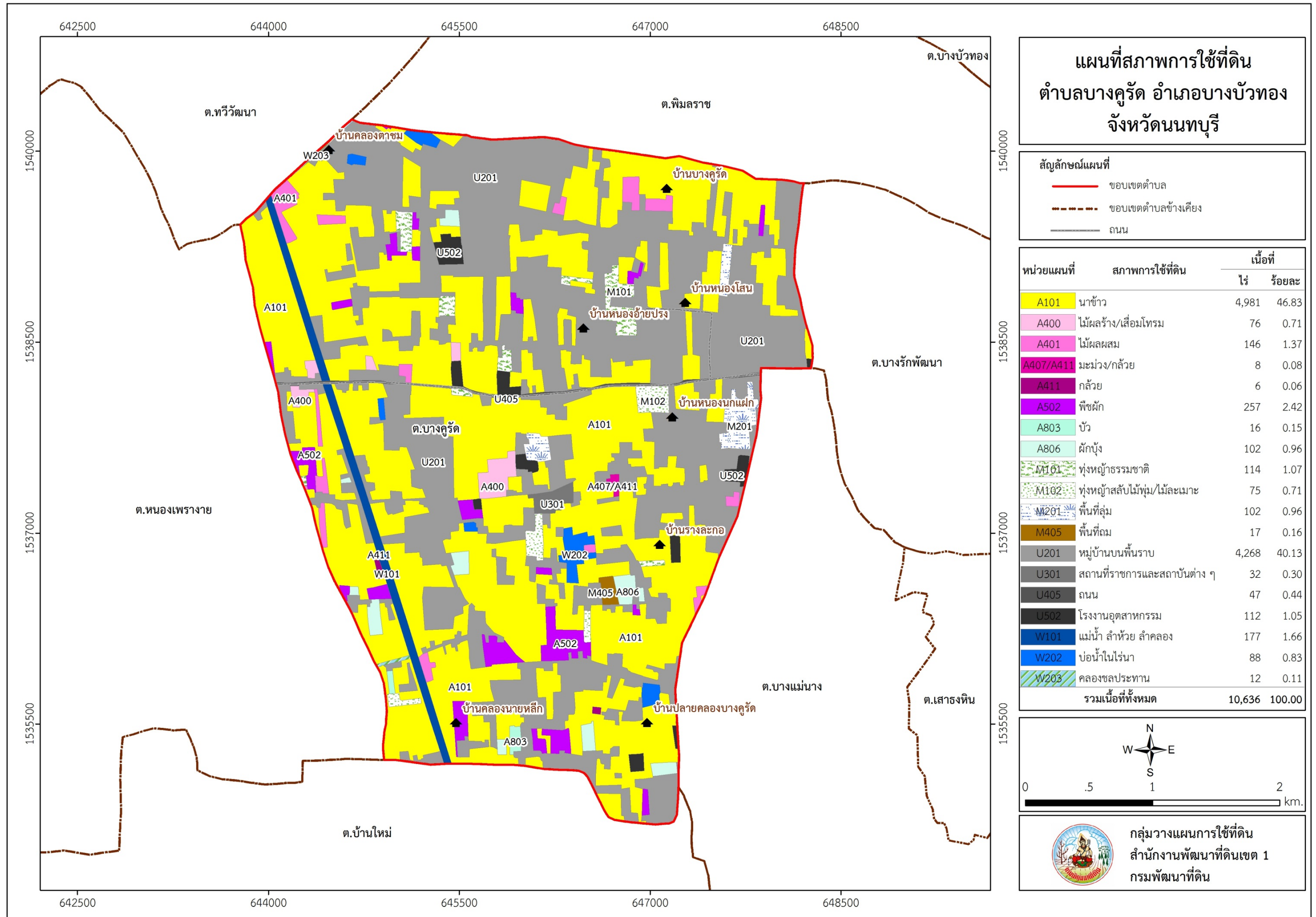
(4) พื้นที่เบ็ดเตล็ดอื่นๆ มีเนื้อที่ 308 ไร่ หรือร้อยละ 2.90 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย ทุ่งหญ้าธรรมชาติ ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม ไม้ละเมาะ พื้นที่ลุ่ม และพื้นที่ถม ดังรายละเอียดใน ตารางที่ 2-2 และรูปที่ 2-5

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดินตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	4,459	41.92
A	พื้นที่เกษตร	5,592	52.58
A101	นาข้าว	4,981	46.83
A400	ไม้ผลร้าง/เสื่อมโทรม	76	0.71
A401	ไม้ผลผสม	146	1.37
A407/A411	มะม่วง/กล้วย	8	0.08
A411	กล้วย	6	0.06
A502	พืชผัก	257	2.42
A803	บัว	16	0.15
A806	ผักบุ้ง	102	1.71
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	308	2.90
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	114	1.07
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	75	0.71
M201	พื้นที่ลุ่ม	102	0.96
M405	พื้นที่ถม	17	0.16
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	277	2.60
รวมเนื้อที่ทั้งหมด		10,636	100.00

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน (2560)

หมายเหตุ : เนื้อที่คำนวณด้วยโปรแกรมสารสนเทศภูมิศาสตร์

รูปที่ 2-5 สภาพการใช้ที่ดินตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.7.1 สภาพสังคมโดยทั่วไป

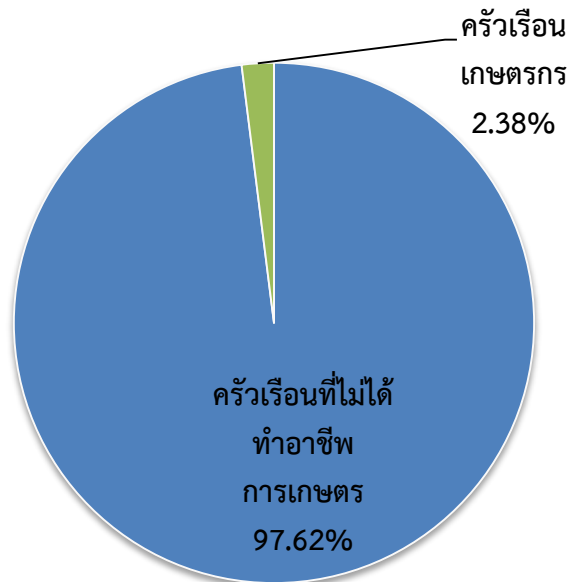
(1) ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี 2561 (ข้อมูล ณ ธันวาคม 2561) พบว่า ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลบางคูรัด มีประชากรรวม 39,590 คน จำนวน 16,201 หลังคาเรือน จำนวนครัวเรือนเกษตรกร 386 หลังคาเรือน จำนวนครัวเรือนที่ไม่ได้ทำอาชีพการเกษตร 15,815 หลังคาเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.38 และ 97.62 ตามลำดับ โดยมีการใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตรเฉลี่ย 8.32 ไร่ต่อครัวเรือน (ตารางที่ 2-3 และรูปที่ 2-6)

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรในพื้นที่เทศบาลตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ปี 2561

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ประชากรรวม (คน)	39,590	-
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด (หลังคาเรือน)	16,201	100.00
จำนวนครัวเรือนเกษตรกร (หลังคาเรือน)	386	2.38
จำนวนครัวเรือนที่ไม่ได้ทำอาชีพการเกษตร (หลังคาเรือน)	15,815	97.62

ที่มา : แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ. 2561 - 2564) องค์การบริหารส่วนตำบลบางคูรัด

รูปที่ 2-6 สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกร

(2) แหล่งน้ำใช้ในครัวเรือน มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติ 15 สาย ได้แก่ คลองโตะใหม่ คลองเจดีย์ คลองนายผิน คลองนายบาง คลองนายแฉ่ง คลองนายเลี่ยม คลองนายหลีก คลองเลียบบถนนสุดใจ คลองเต็มรัก คลองยายแม่น (ตาซ้อ) คลองบางไทร คลองนายแจะ คลองนายชิต คลองตาชม คลองนายเฉลิม ในส่วนของน้ำดื่ม น้ำใช้มีการใช้น้ำประปา และสวมรดน้ำใช้ทุกหมู่บ้าน

(3) โครงสร้างพื้นฐาน/บริการสาธารณะ มีวัด/ที่พักสงฆ์/สำนักสงฆ์ 2 แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/อนุบาล 1 แห่ง โรงเรียนประถมศึกษา 3 แห่ง โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 1 แห่ง โรงพยาบาล ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล จำนวน 2 แห่ง ศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตประจำตำบล จำนวน 1 แห่ง

(4) การศึกษา ไม่เคยศึกษาคิดเป็น ร้อยละ 1.76 อนุบาล/ศูนย์เด็กเล็ก ร้อยละ 1.13 ต่ำกว่าชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 3.96 จบชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 23 มัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 11.67 มัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 18.06 อนุปริญญาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 11.26 ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 27.91 สูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 1.23 ของประชากรเทศบาลตำบลบางคูรัดทั้งหมด

(5) การมีส่วนร่วมของชุมชน ราษฎรภายในตำบลบางคูรัดจะมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อการประกอบอาชีพหลายสาขา มีหน่วยงานของทางราชการเข้าไปจัดตั้งและรวมกลุ่ม เช่น หน่วยงานของสาธารณสุขอำเภอ จะจัดตั้งกลุ่มสตรีสาธารณสุข กองทุนยา ผสส. อสม. หน่วยงานของพัฒนาชุมชน จะรวมตัวเป็นกลุ่มสตรี กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกองทุนหมู่บ้าน หน่วยงานจะเป็นกลุ่มส่งเสริมการเกษตร กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ 2 กลุ่ม กลุ่มส่งเสริมอาชีพ 5 กลุ่ม กลุ่มออมทรัพย์ 2 กลุ่ม กลุ่มเศรษฐกิจ 3 กลุ่ม กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน 10 แห่ง ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-4

(6) หมอдинอาสา กรมพัฒนาที่ดิน

หมอдинอาสาในตำบลบางคูรัด มีจำนวน 11 ราย คือ

1. นายทองสุข อาจหยุด	หมอдинอำเภอบางบัวทอง
2. นายชัยกร รัตคุ้ย	หมอдинตำบลบางคูรัด
3. นายสมบูรณ์ ฤทธิสุข	หมอдинหมู่บ้านปลายคลองบางคูรัด
4. นางประนอม นิลพัดี	หมอдинหมู่บ้านหนองนกแฝก
5. นางสาวสุชาดา นิลเทศ	หมอдинหมู่บ้านหนองกระดี
6. นางอรพินธ์ กันต่าย	หมอдинหมู่บ้านลาดกระแฉ
7. นางพะเยา ใจอ่อน	หมอдинหมู่บ้านรางละกอ
8. นายสาโรช ร่องเย็น	หมอдинหมู่บ้านหนองผักตบ
9. นางสาวสมใจ นิลเทศ	หมอдинหมู่บ้านหนองผักตบ
10. นางมาลี แสงสง่า	หมอдинหมู่บ้านคลองตาชม
11. นางณิชากร สุวรรณประเสริฐ	หมอдинหมู่บ้านปลายคลองนายหลีก

ตารางที่ 2-4 สภาพสังคมในพื้นที่เทศบาลตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ปี 2562

สภาพสังคมเทศบาลตำบลบางคูรัด	
โครงสร้างพื้นฐาน/บริการสาธารณะในหมู่บ้าน (แห่ง)	
วัด/ที่พักสงฆ์/สำนักสงฆ์	2
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/อนุบาล	1
โรงเรียนประถมศึกษา	3
โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น	1
โรงพยาบาลศูนย์ส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล	2
ศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตประจำตำบล	1
การศึกษา (ร้อยละ)	
ไม่เคยศึกษา	1.76
อนุบาล/ศูนย์เด็กเล็ก	1.13
ต่ำกว่าชั้นประถมศึกษา	3.96
จบชั้นประถมศึกษา	23
มัธยมศึกษาตอนต้น	11.67
มัธยมศึกษาตอนปลาย	18.06
อนุปริญญา/เทียบเท่า	11.26
ปริญญาตรี/เทียบเท่า	27.91
สูงกว่าปริญญาตรี	1.23
การมีส่วนร่วมของชุมชน (แห่ง)	
กลุ่มเกษตรแปลงใหญ่	2
กลุ่มส่งเสริมอาชีพ	5
กลุ่มออมทรัพย์	2
กลุ่มเศรษฐกิจ	3
กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน	10

ที่มา : แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ. 2561 - 2564) องค์การบริหารส่วนตำบลบางคูรัด

(7) การถือครองที่ดิน

(7.1) การถือครองที่ดินในภาพรวม (ตารางที่ 2-5)

ตารางที่ 2-5 การถือครองที่ดินตำบลบางคูรัด

ปี	ประชากร (คน)	การถือครองที่ดิน	
		เฉลี่ยที่ดินทั้งตำบล (ไร่/คน)	เฉลี่ยที่ดินการเกษตร เฉพาะครัวเรือนเกษตรกร (ไร่/ครัวเรือน)
2561	39,590	0.31	0.76

(7.2) ปัญหาการถือครอง มี 2 ประการ คือ

(7.2.1) ปัญหาการไร้ที่ดินทำกิน

กลุ่มประชากรที่ไร้ที่ดินทำกิน คือ ผู้ที่ไร้ที่ดินทำกิน มิใช่ผู้ที่ทำกินอยู่ในที่ดินของรัฐ ปัจจุบันอาจจะเป็นผู้เช่าที่ดินทำกิน หรือเป็นแรงงานรับจ้าง

ข้อมูลผู้ไร้ที่ดินทำกินในปัจจุบันให้ประสานขอข้อมูลจากสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) จังหวัดต่างๆ ในปี 2559 ส.ป.ก. ได้รายงานให้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ทราบว่ามีผู้ไร้ที่ดินทำกินมากถึง 400,422 ราย

(7.2.2) ปัญหาการเช่าที่ดินทำการเกษตร

กลุ่มประชากรที่มีปัญหาการเช่าที่ดิน คือผู้เช่าที่ดินทำกินในปัจจุบันซึ่งประกอบด้วยผู้ไร้ที่ดินทำกิน หรือมีที่ดินน้อยไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต

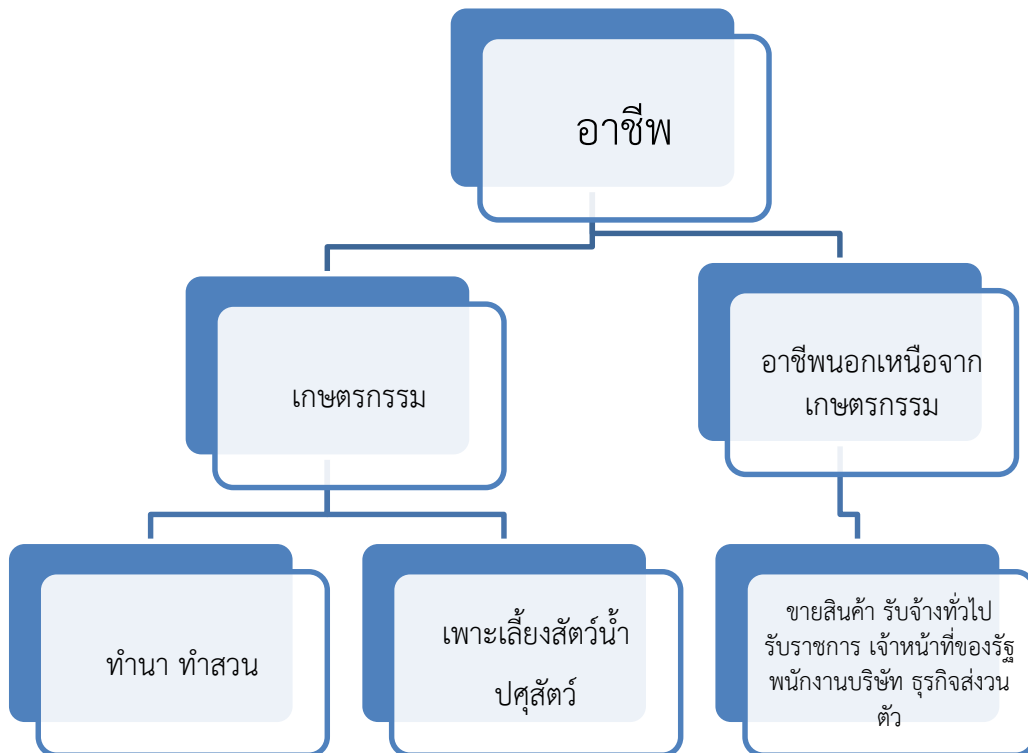
ข้อมูลผู้เช่าที่ดินในปัจจุบัน ไม่มีหน่วยงานที่ดำเนินการโดยตรง โดยที่ข้อมูลพื้นที่ที่เกษตรกรเช่าซึ่งปรากฏในเอกสารของ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ระบุเฉพาะ “พื้นที่เช่า” ว่ามีเนื้อที่ประมาณ 30 ล้านไร่ แต่มีได้ระบุจำนวนผู้เช่า อีกส่วนราชการหนึ่งที่มีข้อมูลการเช่าที่ดิน คือ สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)

อนึ่งการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรมีแนวคิด 2 ด้าน คือ ด้านที่ดี เป็นการเข้าสู่ที่ดิน (Access) ของผู้ไร้ที่ดินทำกินได้เร็วที่สุด ส่วนแนวคิดด้านที่ไม่เห็นด้วย คือ ผู้เช่าต้องจ่ายค่าเช่าในรูปตัวเงิน หรือผลผลิตพืชบางรายในอัตราที่สูง

(8) สภาพเศรษฐกิจในภาพรวม

รายได้ของเกษตรกรภายในตำบลบางคูรัด ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ และมีรายได้ ครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 257,151.50 บาท/ครัวเรือน/ปี โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม ทำนา ทำสวน การขายสินค้า รับจ้างทั่วไป รับราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานบริษัท ธุรกิจส่วนตัว และอาชีพอื่นๆ (รูปที่ 2-7)

หมู่ที่ 1 บ้านปลายคลองบางคูรัด	263,317.07 บาท	รายได้เฉลี่ย/ครัวเรือน/ปี
หมู่ที่ 2 บ้านหนองนกแฝก	280,646.99 บาท	รายได้เฉลี่ย/ครัวเรือน/ปี
หมู่ที่ 3 บ้านหนองโสน	39,961.70 บาท	รายได้เฉลี่ย/ครัวเรือน/ปี
หมู่ที่ 4 บ้านหนองกระดี่	239,011.44 บาท	รายได้เฉลี่ย/ครัวเรือน/ปี
หมู่ที่ 5 บ้านหนองอ้ายปรัง	98,683.51 บาท	รายได้เฉลี่ย/ครัวเรือน/ปี
หมู่ที่ 6 บ้านลาดกระเจด	303,822.58 บาท	รายได้เฉลี่ย/ครัวเรือน/ปี
หมู่ที่ 7 บ้านรางละกอ	212,996.49 บาท	รายได้เฉลี่ย/ครัวเรือน/ปี
หมู่ที่ 8 บ้านหนองผักตบ	215,416.94 บาท	รายได้เฉลี่ย/ครัวเรือน/ปี
หมู่ที่ 9 บ้านคลองตาชม	319,769.78 บาท	รายได้เฉลี่ย/ครัวเรือน/ปี
หมู่ที่ 10 บ้านปลายคลองนายหลัก	306,087.50 บาท	รายได้เฉลี่ย/ครัวเรือน/ปี

รูปที่ 2-7 การประกอบอาชีพของประชากร

(8.1) พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ พืชที่มีอนาคต และพืชเสริมรายได้

เทศบาลตำบลบางคูรัด มีการทำการเกษตรกรรม และสภาพพื้นที่มีศักยภาพเหมาะสมในการปลูกพืชต่างๆ ดังนี้

(8.1.1) พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ และเป็นพืชอัตลักษณ์ของเทศบาลตำบลบางคูรัด คือ ข้าวเจ้าพันธุ์กข41 ผลผลิตเฉลี่ย 722 กิโลกรัมต่อไร่ ข้าวเจ้าพันธุ์กข47 ผลผลิตเฉลี่ย 793 กิโลกรัมต่อไร่ ข้าวเจ้าพันธุ์กข57 ผลผลิตเฉลี่ย 714 กิโลกรัมต่อไร่ ข้าวเจ้าพันธุ์พิษณุโลก2 ผลผลิตเฉลี่ย 807 กิโลกรัมต่อไร่ ข้าวเจ้าพันธุ์ปทุมธานี1 ผลผลิตเฉลี่ย 700 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อพิจารณาต้นทุนและผลตอบแทน พบว่า ข้าวเจ้าพันธุ์กข41 ผลตอบแทน 415 บาทต่อไร่ อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน 1.08 ข้าวเจ้าพันธุ์กข47 ผลตอบแทน 947 บาทต่อไร่ อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน 1.19 ข้าวเจ้าพันธุ์กข57 ผลตอบแทน 355 บาทต่อไร่ อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน 1.07 ข้าวเจ้าพันธุ์พิษณุโลก2 ผลตอบแทน 1,052.50 บาทต่อไร่ อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน 1.21 และพันธุ์หอมปทุมธานี1 ผลตอบแทน 3,400 บาทต่อไร่ อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน 1.68 ทั้งนี้สามารถสรุปได้ว่า เกษตรกรที่ปลูกข้าวพันธุ์หอมปทุมธานี1 ให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่ากว่าการปลูกข้าวพันธุ์อื่น (ตารางที่ 2-6)

(8.1.2) พืชที่มีอนาคตทั้งด้านคุณภาพและราคาตลาด คือ ข้าว

(8.1.3) รายได้เสริม คือ พืชผักสวนครัว ไม้ผล และปศุสัตว์

(8.1.4) พืชทางเลือกเพิ่มเติมในอนาคต คือ เกษตรอินทรีย์

ตารางที่ 2-6 ต้นทุน ผลตอบแทน การผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ในพื้นที่เทศบาลตำบลบางคูรัด ปี 2562

รายการ	ข้าวเจ้าพันธุ์กข41	ข้าวเจ้าพันธุ์กข47	ข้าวเจ้าพันธุ์กข57	ข้าวเจ้าพันธุ์พิษณุโลก2	ข้าวเจ้าพันธุ์หอมปทุมธานี1
ต้นทุนเฉลี่ยทั้งหมด (บาท/ไร่)	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000
ผลผลิตต่อไร่ (กก./ไร่)	722	793	714	807	700
ราคาผลผลิตเฉลี่ย ณ ไร่นา (บาท/กก.)	7.5	7.5	7.5	7.5	12
รวมมูลค่าผลผลิต (บาท/ไร่)	5,415	5,947.5	5,355	6,052.5	8,400
ผลตอบแทนเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/ไร่)	415	947	355	1,052.5	3,400
อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนทั้งหมด	1.08	1.19	1.07	1.21	1.68

ที่มา : จากการวิเคราะห์

บทที่ 3

ทรัพยากรธรรมชาติ

บทที่ 3

ทรัพยากรธรรมชาติในตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี คือ 1) ทรัพยากรน้ำ และ 2) ทรัพยากรที่ดิน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ทรัพยากรน้ำ

3.1.1 แหล่งน้ำตามธรรมชาติ

ตำบลบางคูรัดมีแหล่งน้ำตามธรรมชาติ 15 สาย แหล่งน้ำที่สำคัญที่มีผลต่อกิจกรรมการเกษตรของตำบล คือ คลองโตะใหม่ คลองนายบาง คลองนายหลัก คลองนายผิน คลองเต็มรัก คลองนายเลี่ยม คลองนายเฉลิม คลองนายชิต คลองนายแดง คลองนายแฉ่ง คลองบางคูรัด และคลองตาชม

ตารางที่ 3-1 ทรัพยากรน้ำในตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

แหล่งน้ำตามธรรมชาติ	
ลำน้ำลำห้วย (สาย)	15
แหล่งน้ำที่มีการพัฒนา	-
-	-

3.2 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี สามารถจำแนกดินได้ 2 ชุดดิน (soil series) 4 ประเภทดิน และ 3 พื้นที่เบ็ดเตล็ด รวมทั้งสิ้น 7 หน่วยแผนที่ดิน (ตารางที่ 3-2 และภาพที่ 3-3)

3.2.1 ชุดดินบางเลน : (Bang Len series :BL)

การจำแนกดิน : Fine, smectitic, isohyperthermic Vertic Endoaquolls

การกำเนิด : ตะกอนน้ำผสมกับตะกอนทะเล พัฒนาในสภาพน้ำกร่อย

สภาพพื้นที่ : ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์

ลักษณะดิน : มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวปนทรายแป้ง ลึกมาก มีการระบายน้ำค่อนข้างเลว น้ำซึมผ่านได้ช้า การไหลบ่าของน้ำบนผิวดินช้า

ดินบนเป็นดินเหนียวปนทรายแป้ง สีดำหรือสีเทา ปฏิกิริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างเล็กน้อย (pH 6.0-7.5) ดินล่างตอนบนเป็นดินเหนียว สีเทาปนน้ำตาลอ่อนสีเทาหรือสีเทาปนเขียวมะกอก มีจุดประสีน้ำตาลปนเขียวและสีน้ำตาลปนเหลือง ดินล่างเนื้อดินเป็นดินเหนียว สีเทาปนน้ำตาล

หรือสีน้ำตาลปนเทา มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาตินเป็นกลางถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 7.0-8.0) มักจะพบรอยอุ้มน้ำและผลึกยิปซัมในดินล่าง ลึกลงไปจะพบดินเลนสีน้ำเงินมีปริมาณกำมะถันต่ำ

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน : มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน

การใช้ประโยชน์ที่ดินปัจจุบัน : ทำนา ไม้ผล และพืชผัก

ชุดดินบางเลน (Bl) ที่สำรวจในตำบลบางคูรัด จำแนกได้ 2 ประเภทดิน มีเนื้อที่ 335 ไร่ หรือร้อยละ 3.15 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่

1) Bl-cA/d5,E0 : ชุดดินบางเลน ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ ลึกมาก และไม่มีการกร่อนดิน มีเนื้อที่ 267 ไร่ หรือร้อยละ 2.51 ของพื้นที่ตำบล

2) Bl-cA/d5,E0,rb : ชุดดินบางเลน ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ ลึกมาก ไม่มีการกร่อนดิน และมีการยกร่อง มีเนื้อที่ 68 ไร่ หรือร้อยละ 0.64 ของพื้นที่ตำบล

3.2.2 ชุดดินบางเขน : (Bang Khen Series :Bn)

การจำแนกดิน : Fine, mixed, active, acid, isohyperthermic Vertic Endoaquepts

การกำเนิด : ตะกอนน้ำผสมกับตะกอนทะเล พัฒนาในสภาพน้ำกร่อย

สภาพพื้นที่ : ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์

ลักษณะดิน : มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ลึกมาก มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว น้ำซึมผ่านได้ช้า การไหลบ่าของน้ำบนผิวดินช้า

ดินบนเป็นดินเหนียว สีดำ เทาเข้ม มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาตินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง (pH 5.5-7.0) ดินล่างตอนบน เป็นดินเหนียวสีเทาถึงสีเทาปนน้ำตาลอ่อน จุดประสีน้ำตาลแก่ ปฏิกริยาตินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.0-6.5) ดินล่างเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแป้ง มีสีน้ำตาลปนเทาหรือสีเทา มีจุดประสีเหลืองปนน้ำตาลและสีแดง ปฏิกริยาตินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 6.5-8.0) จะพบรอยอุ้มน้ำและผลึกยิปซัม

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน : มีน้ำท่วมในฤดูฝน

การใช้ประโยชน์ที่ดินปัจจุบัน : ทำนา ไม้ผล และพืชผัก

ชุดดินบางเขน (Bn) ที่สำรวจในตำบลบางคูรัด จำแนกได้ 2 ประเภทดิน มีเนื้อที่ 5,548 ไร่ หรือร้อยละ 52.17 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่

1) Bn-cA/d5,E0 : ชุดดินบางเขน ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ ลึกมาก และไม่มีการกร่อนดิน มีเนื้อที่ 5,122 ไร่ หรือร้อยละ 48.16 ของพื้นที่ตำบล

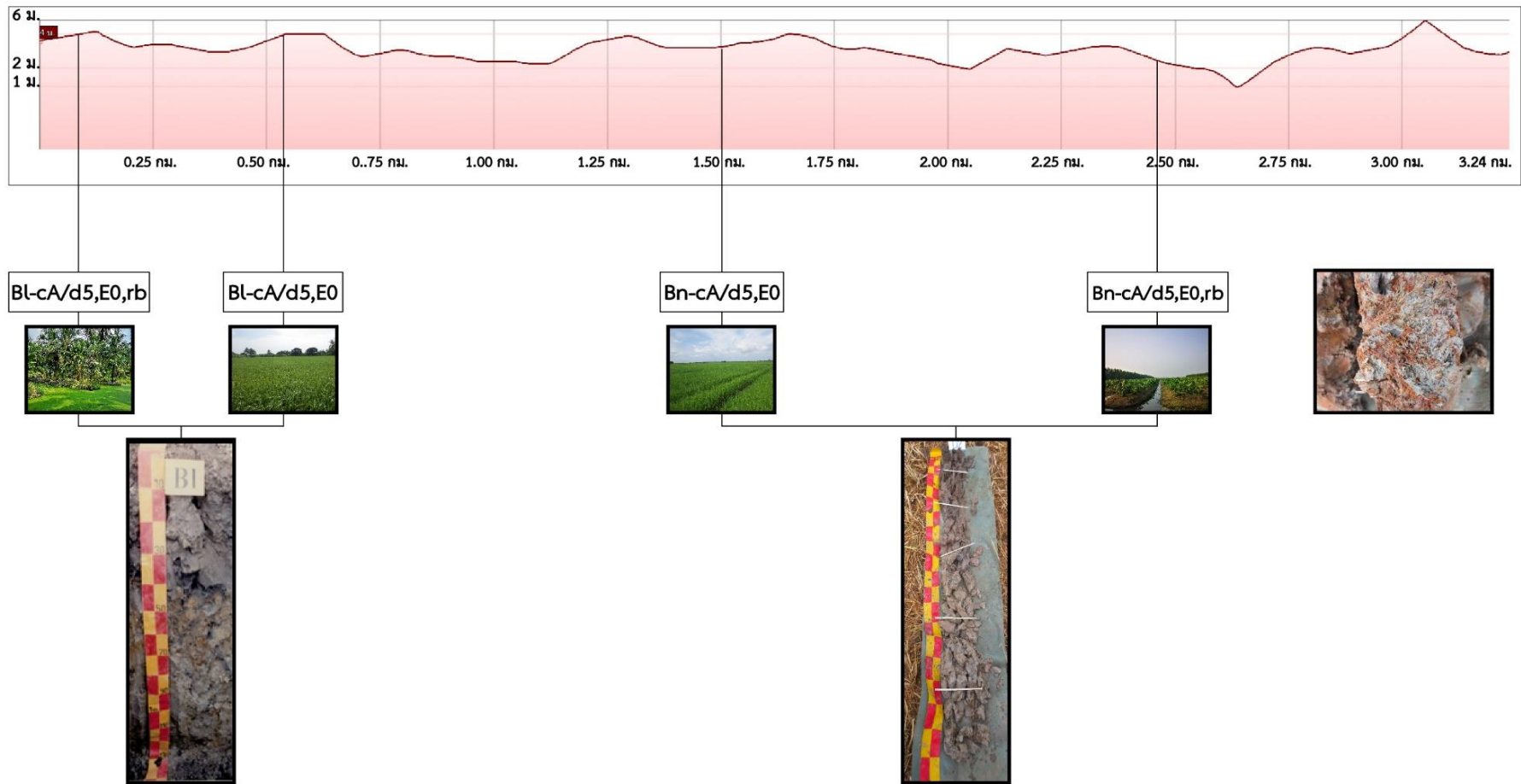
2) Bn-cA/d5,E0,rb : ชุดดินบางเขน ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ ลึกมาก ไม่มีการกร่อนดิน และมีการยกร่อง มีเนื้อที่ 426 ไร่ หรือร้อยละ 4.01 ของพื้นที่ตำบล

3.2.3 พื้นที่เบ็ดเตล็ด (miscellaneous area) พื้นที่ตำบลบางคูรัด จำแนกพื้นที่เบ็ดเตล็ดได้ 3 หน่วยแผนที่ มีเนื้อที่รวม 4,753 ไร่ หรือร้อยละ 44.68 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ ML (Made Land) ที่ดินดัดแปลง มีเนื้อที่ 17 ไร่ หรือร้อยละ 0.16 ของพื้นที่ตำบล

2) หน่วยแผนที่ U (Urban) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 4,459 ไร่ หรือร้อยละ 41.92 ของพื้นที่ตำบล

3) หน่วยแผนที่ W (water Body) พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 277 ไร่ หรือร้อยละ 2.60 ของพื้นที่ตำบล

รูปที่ 3-1 ภูมิประเทศและชุดดิน ตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

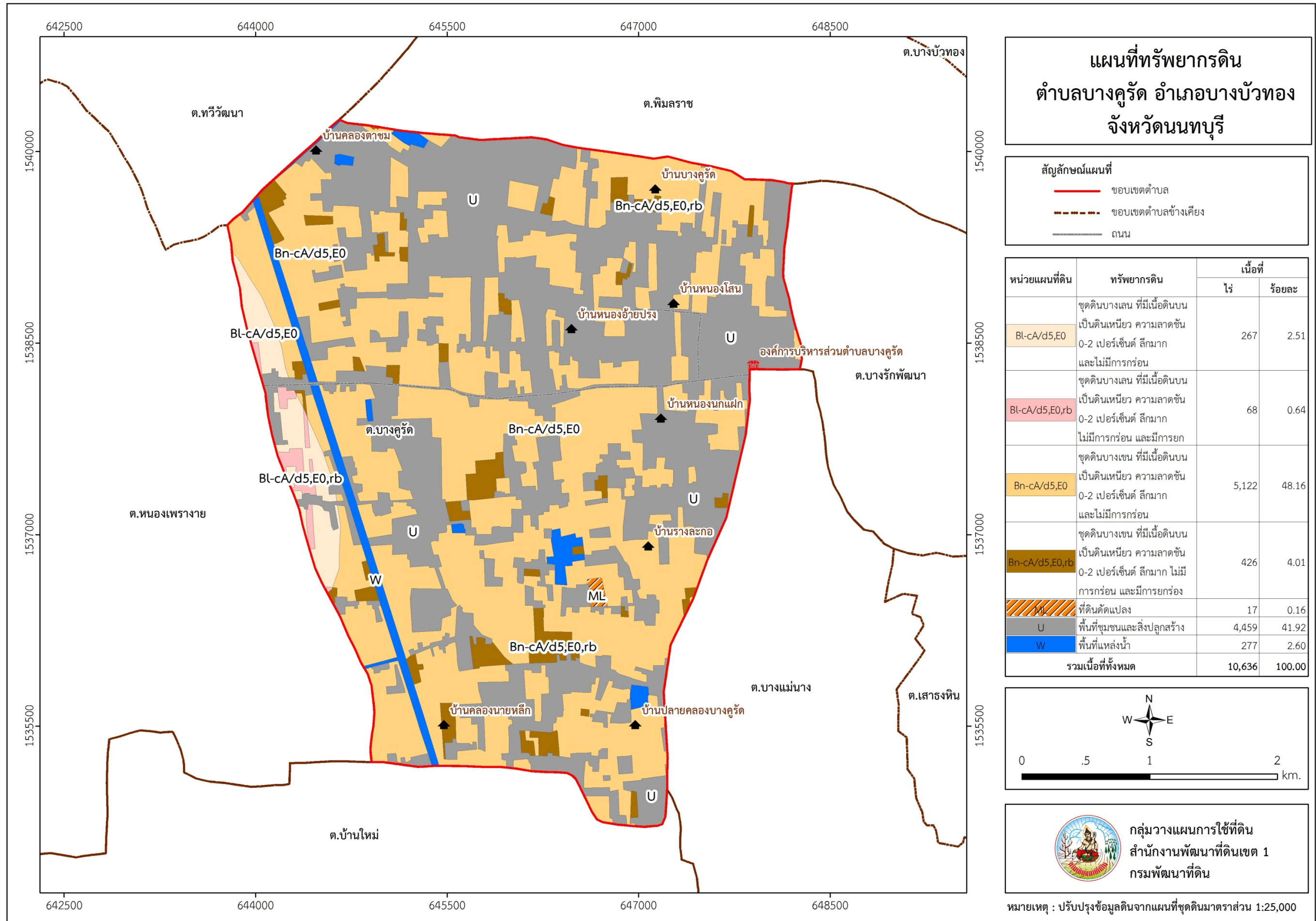
ตารางที่ 3-2 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

หน่วยแผนที่ดิน	ทรัพยากรดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
Bl-cA/d5,E0	ชุดดินบางเลน ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ ลึกมากและไม่มีกรร่อน	267	2.51
Bl-cA/d5,E0,rb	ชุดดินบางเลน ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ ลึกมาก ไม่มีกรร่อนและมีการยกร่อง	68	0.64
Bn-cA/d5,E0	ชุดดินบางเลน ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ ลึกมาก และไม่มีกรร่อน	5,122	48.16
Bn-cA/d5,E0,rb	ชุดดินบางเลน ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ ลึกมาก ไม่มีกรร่อนและมีการยกร่อง	426	4.01
ML	ที่ดินดัดแปลง	17	0.16
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	4,459	41.92
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	277	2.60
รวมเนื้อที่ทั้งหมด		10,636	100.00

ที่มา : ปรับปรุงจากข้อมูลชุดดิน มาตรฐาน 1:25,000 กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน (2561)

ตารางที่ 3-3 สมบัติดิน ตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน	การระบายน้ำ	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (CEC)	ความอิ่มตัวเบส (BS)	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ (OM)	ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (P ₂ O ₅)	โพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ (K ₂ O)	ความอุดมสมบูรณ์	เนื้อที่	
										ไร่	ร้อยละ
Bl-cA/d5,E0	0-2	เลว	>20	35-75	>150	สูง	สูง	สูง	ปานกลาง	267	2.51
Bl-cA/d5,E0,rb	0-2	ดีปานกลาง	>20	35-75	>150	สูง	สูง	สูง	ปานกลาง	68	0.64
Bn-cA/d5,E0	0-2	เลว	>20	<35	>150	ปานกลาง	สูง	สูง	ปานกลาง	5,122	48.16
Bn-cA/d5,E0,rb	0-2	ดีปานกลาง	>20	<35	>150	ปานกลาง	สูง	สูง	ปานกลาง	426	4.01
ML	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	0.16
U	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,459	41.92
W	-	-	-	-	-	-	-	-	-	277	2.60
เนื้อที่รวมทั้งหมด										10,636	100.00

รูปที่ 3-2 ทรัพยากรดินตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1 หลักการ

กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ

- (1) พื้นที่ (Area)
- (2) หน้าที่ขององค์กร หรือภารกิจ (Function)
- (3) ความร่วมมือ (Participation)

การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีสาระสำคัญที่จำเป็นในการจัดทำโครงการ เช่น

- (1) สภาพปัญหาของชุมชน หรือเกษตรกร
- (2) ความต้องการของชุมชน
- (3) โครงการที่จะแก้ไขปัญหาที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน
- (4) พื้นที่ที่จะดำเนินโครงการ

ทั้งนี้ผู้ที่จำเป็นต้องเข้าร่วมกระบวนการคือ เกษตรกรในพื้นที่ตำบล ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีของแผนการใช้ที่ดินตำบลนั้น การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนจะมีสาระสำคัญของชุมชนในภาพรวม และเกษตรกรแต่ละราย เช่น

- (1) ปัญหาทรัพยากรดิน
- (2) ปัญหาการประกอบอาชีพ
- (3) ความต้องการของชุมชน หรือเกษตรกรแต่ละราย
- (4) แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน

จากสาระสำคัญใน 4 ประการ ดังกล่าว แผนการใช้ที่ดินตำบลจะต้องจัดทำขึ้นโดยมี “กิจกรรมตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน หรือเกษตรกรแต่ละราย รวมทั้งตอบสนองต่อแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ตรงตามอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน และโดยความร่วมมือของส่วนราชการต่างๆ

4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

ดังที่กล่าวข้างต้นว่า วัตถุประสงค์ของการจัดทำ PRA ก็เพื่อให้ทราบความต้องการของชุมชน เกษตรกร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการใช้ที่ดินมีผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่ และเป็นไปอย่างยั่งยืน

4.3 การวิเคราะห์

ปัญหาของชุมชน เกษตรกร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.3.1 ตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

มีการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2562 มีสาระสำคัญ สรุปได้ดังนี้

(1) ปัญหาการเกษตร

- (1.1) ดินเปรี้ยว น้ำเป็นสนิม
- (1.2) ดินเสื่อมโทรม
- (1.3) ต้นทุนการผลิตสูง
- (1.4) น้ำเค็มรุก น้ำเสียจากหมู่บ้าน
- (1.5) โรค แมลง ศัตรูพืช
- (1.6) วัชพืช ข้าวปน ข้าวดีด

(2) ความต้องการของเกษตรกร มี 6 ประการ คือ

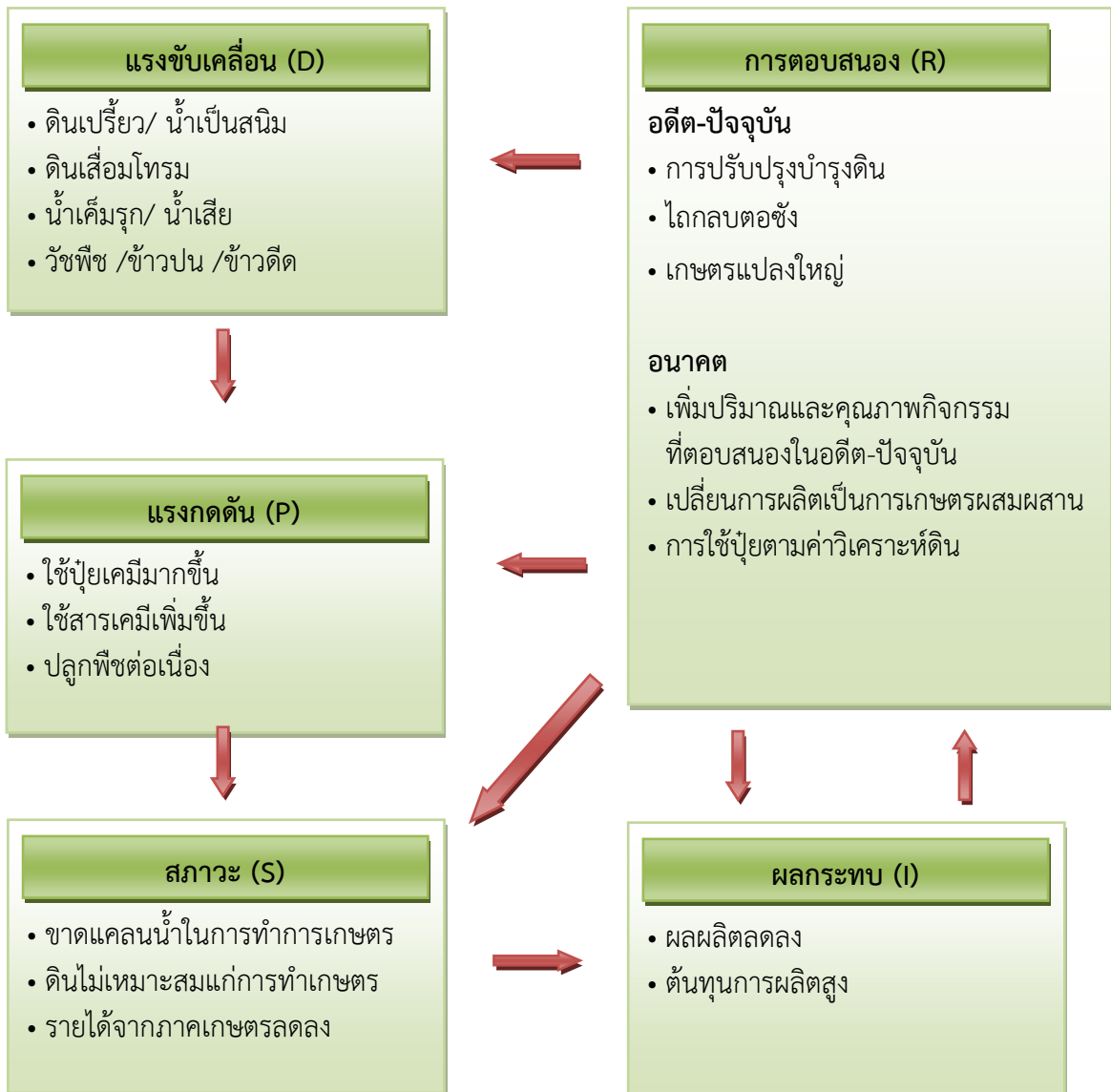
- (2.1) แนวทางการจัดการดินเปรี้ยว และน้ำเป็นสนิมหลัก
- (2.2) การปรับปรุงบำรุงดิน การตรวจวิเคราะห์ดิน
- (2.3) การลดต้นทุนการผลิต ใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
- (2.4) การบริหารจัดการน้ำ น้ำเสียจากหมู่บ้าน และน้ำเค็มรุก
- (2.5) การป้องกันและกำจัดโรค แมลง ศัตรูพืช การใช้สารอินทรีย์
- (2.6) แนวทางจัดการวัชพืช ข้าวปน ข้าวดีด ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

(3) ที่มาของรายได้จากภาคการเกษตร

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ ข้าว

จากผลการจัดทำ PRA ในตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่ระบุถึงปัญหา และความต้องการของเกษตรกร/ชุมชน/เทศบาล ไว้ข้างต้นนั้น การวิเคราะห์เริ่มต้นด้วยการนำระบบ DPSIR มาใช้เพื่อระบุปัญหาในภาพรวม หลังจากนั้นจะเป็นการจัดทำตาราง (Matrix) ที่ระบุปัญหา ความต้องการใช้ที่ดินในปัจจุบัน ความเหมาะสมของดิน การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ในอนาคตพร้อมข้อเสนอแนะ และกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนด

การวิเคราะห์ภาพรวมในระบบ DPSIR แสดงให้เห็นว่าตำบลบางคูรัด มีปัญหาดินเปรี้ยว ดินเสื่อมโทรม น้ำเป็นสนิม น้ำเค็มรุก น้ำเสีย วัชพืช ข้าวปน และข้าวดีด ทำให้ผลผลิตค่อนข้างต่ำ ต้องลงทุนซื้อปุ๋ยเคมี และต้องจ่ายน้ำมันเป็นเชื้อเพลิงเพื่อสูบน้ำเข้าพื้นที่ บางปีพืชผลเสียหายจากการที่น้ำเค็มรุกเข้าพื้นที่การเกษตร (รูปที่ 4-1)

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

การวิเคราะห์สภาพปัญหาของตำบลบางคูรัด พบว่ามีปัญหาดินเปรี้ยว การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อทำนา ความเหมาะสมของดินอยู่ในชั้น S1, S2, และ N การกำหนดเขตการใช้ที่ดินในอนาคตเกษตรกรต้องการทำนาต่อไป จึงกำหนดไว้เป็นนาข้าว ดังนั้นกิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินจะดำเนินการตามบทบัญญัติมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551 จึงควรมีการสนับสนุนการปลูกพืชปุ๋ยสด การไถกลบตอซัง การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ การปลูกพืชตระกูลถั่วหลังนา ควบคู่ไปกับการแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยวโดยการใช้วัสดุปรับปรุงดินปูนมาร์ล เป็นต้น ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงได้มีการดำเนินการ ดังนี้

1. ปัญหาดินเปรี้ยว ดินเสื่อมโทรม

ความต้องการของเกษตรกร : ปรับปรุงบำรุงดิน

เก็บตัวอย่างดินในที่ดินของเกษตรกร โดยระบุรายชื่อ พิกัด การใช้ที่ดินในปัจจุบัน เพื่อตรวจสอบปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดินที่ต่ำ ตามปัญหาที่เกษตรกรต้องการไปแก้ไขและปรับปรุงตามตารางที่ 4-1 และ รูปที่ 4-3

จากผลการวิเคราะห์ดิน 24 ตัวอย่าง มีรายละเอียดดังนี้

1. ปฏิกริยาของดิน (pH)

3.5 – 4.5	กรดรุนแรงมาก	= 4	ตัวอย่าง
4.6 – 5.0	กรดจัดมาก	= 5	ตัวอย่าง
5.1 – 5.5	กรดจัด	= 6	ตัวอย่าง
5.6 – 6.0	กรดปานกลาง	= 7	ตัวอย่าง
6.1 – 6.5	กรดเล็กน้อย	= 2	ตัวอย่าง
6.6 – 7.0	เป็นกลาง	= 0	ตัวอย่าง

สรุปผลการวิเคราะห์ดิน พบว่า พื้นที่ปฏิกริยาดินเป็นกรดรุนแรงมากถึงกรดเล็กน้อย ควรปรับปรุงและแก้ไขให้เหมาะสมสำหรับการปลูกพืช

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน : ส่งเสริม สาธิต และสนับสนุนให้ใช้วัสดุปุ๋ยทางการเกษตร โดโลไมท์ ปูนมาร์ล เพื่อลดความเป็นกรดของดิน

2. อินทรีย์วัตถุ %

< 0.5	ต่ำมาก	= 4	ตัวอย่าง
0.5 – 1.0	ต่ำ	= 17	ตัวอย่าง
1.1 – 1.5	ค่อนข้างต่ำ	= 0	ตัวอย่าง
1.6 – 2.5	ปานกลาง	= 3	ตัวอย่าง
2.6 – 3.5	ค่อนข้างสูง	= 0	ตัวอย่าง
3.6 – 4.5	สูง	= 0	ตัวอย่าง
>4.6	สูงมาก	= 0	ตัวอย่าง

สรุปผลการวิเคราะห์ดิน พบว่า อินทรีย์วัตถุมีปริมาณต่ำมากถึงปานกลาง

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน : แนะนำและสนับสนุนการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมัก การไถกลบตอซัง และการปลูกพืชปุ๋ยสด เพื่อเพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุในดิน

3. ฟอสฟอรัส (P)

< 3 mg/kg	ต่ำมาก	= 1 ตัวอย่าง
3 – 10 mg/kg	ต่ำ	= 1 ตัวอย่าง
11 – 15 mg/kg	ปานกลาง	= 2 ตัวอย่าง
16 – 45 mg/kg	สูง	= 2 ตัวอย่าง
> 45 mg/kg	สูงมาก	= 18 ตัวอย่าง

สรุปผลการวิเคราะห์ดิน พบว่า ส่วนใหญ่มีปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์มีปริมาณสูงมาก

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน : แนะนำการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เพื่อลดต้นทุนการผลิตและการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ในอัตราที่เหมาะสม

4. โพแทสเซียม (K)

< 30 mg/kg	ต่ำมาก	= 0 ตัวอย่าง
30 - 60 mg/kg	ต่ำ	= 0 ตัวอย่าง
61 - 90 mg/kg	ปานกลาง	= 3 ตัวอย่าง
91 - 120 mg/kg	สูง	= 3 ตัวอย่าง
> 120 mg/kg	สูงมาก	= 18 ตัวอย่าง

สรุปผลการวิเคราะห์ดิน พบว่า ส่วนใหญ่มีปริมาณโพแทสเซียมเป็นประโยชน์สูงมาก

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน : แนะนำการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เพื่อลดต้นทุนการผลิตและการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ในอัตราที่เหมาะสม

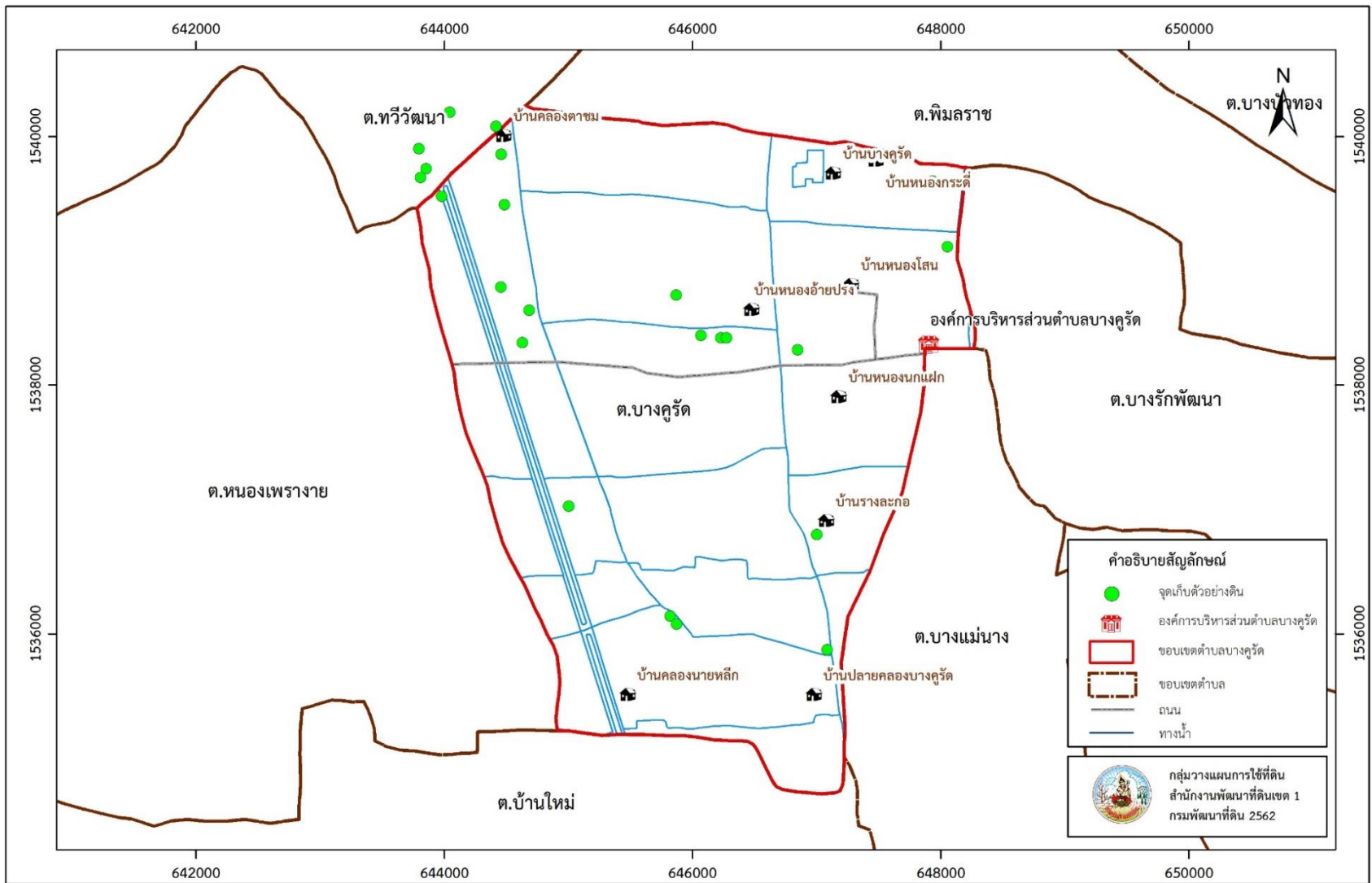
ตารางที่ 4-1 จุดเก็บตัวอย่างดินของเกษตรกร ตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

ที่	ชื่อ-สกุล		ที่อยู่			จำนวนพื้นที่ (ไร่)	pH ดิน:น้ำ 1:1	EC 1:5 dS/m	OM (%)	P Bray II (mg/kg)	K NH ₄ OAc (mg/kg)	พืชที่ปลูก	พิกัด		หมายเหตุ
			ตำบล	อำเภอ	จังหวัด								E	N	
1	นายสาโรจ	รองเย็น	บางคูรัด	บางบัวทอง	นนทบุรี	22	3.7	2.030	3.81	49	174	ข้าว, ไม้ผล	646229	1538380	
2	นายภูมิสิทธิ์	เหมือนนิธิตล	บางคูรัด	บางบัวทอง	นนทบุรี	7	6.2	0.379	3.33	14	228	ข้าว	645001	1537026	
3	นายประทีป	เชิญผึ่ง	บางคูรัด	บางบัวทอง	นนทบุรี	20	4.3	2.160	3.59	1	366	ข้าว, ไม้ผล	645869	1538725	
4	นางสุชาดา	นิลเทศ	บางคูรัด	บางบัวทอง	นนทบุรี	20	5.1	0.784	0.66	14	65	ข้าว, ไม้ผล	646845	1538284	
5	นายสมทรง	รินเสื่อ	บางคูรัด	บางบัวทอง	นนทบุรี	44	6.1	0.329	3.96	3	67	ข้าว	648054	1539114	
6	นายเต็ม	พ่วงเพชร	บางคูรัด	บางบัวทอง	นนทบุรี	15	5.6	0.598	0.97	16	94	ข้าว	643808	1539670	
7	นายเฉลียว	พ่วงเพชร	บางคูรัด	บางบัวทอง	นนทบุรี	28	4.5	0.880	0.87	25	87	ข้าว	643853	1539741	
8	นายบุญช่วย	เต็มรัก	บางคูรัด	บางบัวทอง	นนทบุรี	10	5.4	1.086	0.76	54	123	ข้าว	644416	1540082	
9	นางสาวสมพร	รองเย็น	บางคูรัด	บางบัวทอง	นนทบุรี	3	5.5	1.677	1.22	78	212	ไม้ผล, ผัก	646274	1538381	
10	นางพะเยา	ใจอุ่น	บางคูรัด	บางบัวทอง	นนทบุรี	6	5.2	0.764	0.81	49	91	ไม้ผล, ผัก	647084	1535870	
11	นางมาลี	แสงสง่า	บางคูรัด	บางบัวทอง	นนทบุรี	9	6.0	0.453	2.62	78	95	ข้าว	644042	1540196	
12	นายสง่าไพบุรย์	เหมือนดั่ง	บางคูรัด	บางบัวทอง	นนทบุรี	2	5.7	0.892	1.99	89	152	ไม้ผล	645818	1536139	
13	นางอรพิน	กันต่าย	บางคูรัด	บางบัวทอง	นนทบุรี	14	4.8	0.789	1.03	56	164	ข้าว	644530	1540794	
14	นายชัยภรณ์	รัตคุย	บางคูรัด	บางบัวทอง	นนทบุรี	12	5.3	0.876	1.16	66	141	ข้าว, ไม้ผล	645870	1536076	
15	นายทองสุข	อาจหยุด	บางคูรัด	บางบัวทอง	นนทบุรี	17	4.9	1.098	1.08	98	116	ข้าว, ไม้ผล, ผัก	644630	1538342	
16	นายไฉ	สีด่อน	บางคูรัด	บางบัวทอง	นนทบุรี	10	5.8	0.784	1.51	47	225	ข้าว, สวนผสม	644454	1538788	
17	นางประภา	นราแหวน	บางคูรัด	บางบัวทอง	นนทบุรี	18	4.7	0.167	0.85	54	231	ข้าว, สวนผสม	644682	1538603	
18	นายสนั่น	พ่วงจิ้น	บางคูรัด	บางบัวทอง	นนทบุรี	6	5.9	0.619	0.81	61	165	ข้าว	644484	1539451	
19	นางสาวรำพึง	รองเย็น	บางคูรัด	บางบัวทอง	นนทบุรี	3	4.9	0.806	0.91	86	168	สวนผสม	646068	1538400	
20	นางลำดวน	พ่วงจิ้น	บางคูรัด	บางบัวทอง	นนทบุรี	40	4.5	0.559	0.63	56	159	ข้าว	643979	1539520	

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่			จำนวนพื้นที่ (ไร่)	pH ดิน:น้ำ 1:1	EC 1:5 dS/m	OM (%)	P Bray II (mg/kg)	K NH ₄ OAc (mg/kg)	พืชที่ปลูก	พิกัด		หมายเหตุ
		ตำบล	อำเภอ	จังหวัด								E	N	
21	นางสาวเพ็ญภรณ์ พ่วงเพชร	บางคูรัด	บางบัวทอง	นนทบุรี	12	6.0	1.06	1.98	67	215	ข้าว	643796	1539902	
22	นางชุศรี รัตค้อย	บางคูรัด	บางบัวทอง	นนทบุรี	5	5.6	0.78	1.92	52	153	ข้าว	647934	1539640	
23	นางสาวจากรวรรณ เกตุแย้ม	บางคูรัด	บางบัวทอง	นนทบุรี	8	5.1	0.56	1.31	97	291	สวนผสม	644459	1539856	
24	นายมนัส รัตค้อย	บางคูรัด	บางบัวทอง	นนทบุรี	15	4.9	0.91	0.80	85	148	ข้าว	646999	1536798	

แผนที่แสดงจุดเก็บตัวอย่างดินในที่ดินเกษตรกร ตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

รูปที่ 4-2 จุดเก็บตัวอย่างดินในที่ดินของเกษตรกร ตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

4.4 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ระบบการปลูกพืชในปัจจุบันของตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ปลูกข้าวตลอดปี ไม้ผล เก็บเกี่ยวตลอดปี ผัก ปลูกตลอดปี พืชผัก ปลูกตลอดปี และไม้ดอกไม้ประดับ ปลูกตลอดปี ดังรูปที่ 4-3

เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ระบบเกษตร												
ข้าวนาปี	กข41 กข47 กข57 พืชญโลก ปทุมธานี											
ไม้ผล	มะม่วง ลำไย แก้วมังกร กล้วย											
ผัก	ผักบุ้งน้ำ โหระพา กระเพรา สารแหน่ ผักชีฝรั่ง กุ่ยช่าย มะละกอ มะเขือเปราะ บวบ											
ไม้ดอกไม้ประดับ	กล้วยไม้ บัวฉัตร ดอกกรัก											

รูปที่ 4-3 ระบบการปลูกพืช ตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 ทรัพยากรดิน

จากการสำรวจทรัพยากรดิน ตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี โดยกองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน พบว่า มีดิน 2 ชุดดิน (soil series) 4 ประเภทดิน และ 3 พื้นที่เขตเตล็ด รวมทั้งสิ้น 7 หน่วยแผนที่ดิน โดยมีการประเมินคุณภาพที่ดิน ดังแสดงไว้ในตารางที่ 5-1

5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน

ประกอบด้วยพืชเศรษฐกิจหลัก หรือพืชอัตลักษณ์ (Signature crops) ที่ปลูกอยู่ในปัจจุบันของตำบลบางคูรัด ได้แก่ ข้าว กข.43 พืชที่มีอนาคตทั้งด้านคุณภาพและราคาตลาด (Promising crop) ได้แก่ มะม่วง กล้วย ทุเรียน พืชทางเลือกที่ปลูกเป็นรายได้เสริมหลังฤดูการทำนา ได้แก่ พริก ถั่วฝักยาว ตะไคร้ และข่า

5.3 ผลการประเมินคุณภาพที่ดิน

จากการใช้คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลและระดับจังหวัด (คันสนีย์ และคำธณ, 2562) ประเมินคุณภาพที่ดิน ได้จำแนกชั้นความเหมาะสมทางกายภาพและข้อจำกัดของประเภทการใช้ที่ดิน ดังนี้

ข้าว

ชั้นที่มีความเหมาะสมมาก (S1)

พบว่า คุณภาพที่ดินมีความเหมาะสมมากสำหรับปลูกข้าว ไม่มีข้อจำกัด ได้แก่ หน่วยแผนที่ BL-cA/d5,E0

ชั้นที่มีความเหมาะสม (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ปัญหาข้อจำกัดด้านความอึดตัวด้วยต่าง (b) และค่าปฏิกิริยาของดิน (a) จะมีผลต่อกิจกรรมของจุลินทรีย์ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อขบวนการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุในดิน ได้แก่ หน่วยแผนที่ Bn-cA/d5,E0

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ Bl-cAd5,E0M2, Bn-cA/d5 ,E0M2

มะม่วง**ชั้นที่มีความเหมาะสมมาก (S1)**

พบว่า คุณภาพที่ดินมีความเหมาะสมมาก สำหรับปลูกมะม่วง ไม่มีข้อจำกัด ได้แก่ หน่วยแผนที่ BL-cA/d5,E0M2

ชั้นที่มีความเหมาะสม (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ปัญหาข้อจำกัดด้านความอึดตัวด้วยต่าง (b) มีข้อจำกัดด้านปริมาณโพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ (k) และค่าปฏิกิริยาของดิน (a) จะมีผลต่อกิจกรรมของจุลินทรีย์ ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อขบวนการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุในดิน ได้แก่ หน่วยแผนที่ Bn-cA/d5,E0M2

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ BL-cA/d5,E0 Bn-cA/d5,E0

ทุเรียน**ชั้นที่มีความเหมาะสมมาก (S1)**

พบว่า คุณภาพที่ดินมีความเหมาะสมมากสำหรับปลูกทุเรียน ไม่มีข้อจำกัด ได้แก่ หน่วยแผนที่ BL-cA/d5,E0M2

ชั้นที่มีความเหมาะสม (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ปัญหาข้อจำกัดด้านความอึดตัวด้วยต่าง (b) และค่าปฏิกิริยาของดิน (a) จะมีผลต่อกิจกรรมของจุลินทรีย์ ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อขบวนการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุในดิน ได้แก่ หน่วยแผนที่ Bn-cA/d5,E0M2

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ BL-cA/d5,E0 Bn-cA/d5,E0

กล้วย**ชั้นที่มีความเหมาะสมมาก (S1)**

พบว่า คุณภาพที่ดินมีความเหมาะสมมากสำหรับปลูกกล้วย ไม่มีข้อจำกัด ได้แก่ หน่วยแผนที่ BL-cA/d5,E0M2

ชั้นที่มีความเหมาะสม (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ปัญหาข้อจำกัดด้านความอึดตัวด้วยต่าง (b) และค่าปฏิกิริยาของดิน (a) จะมีผลต่อกิจกรรมของจุลินทรีย์ ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อขบวนการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุในดิน ได้แก่ หน่วยแผนที่ Bn-cA/d5,E0M2

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (c) ได้แก่ หน่วยแผนที่ BL-cA/d5,E0

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (c) ได้แก่ หน่วยแผนที่ Bn-cA/d5,E0

พริก และถั่วฝักยาว**ชั้นที่มีความเหมาะสมมาก (S1)**

พบว่า คุณภาพที่ดินมีความเหมาะสมมากสำหรับปลูกพริกและถั่วฝักยาว ไม่มีข้อจำกัด ได้แก่ หน่วยแผนที่ BL-cA/d5,E0M2

ชั้นที่มีความเหมาะสม (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (c) ข้อจำกัดด้านความอึดตัวด้วยต่าง (b) และค่าปฏิกิริยาของดิน (a) จะมีผลต่อกิจกรรมของจุลินทรีย์ ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อขบวนการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุในดิน ได้แก่ หน่วยแผนที่ BL-cA/d5,E0 , Bn-cA/d5,E0 , Bn-cA/d5,E0M2

ตะไคร้**ชั้นที่มีความเหมาะสม (S2)**

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (c) และมีข้อจำกัดด้านความอึดตัวด้วย

ต่าง (b) และค่าปฏิกิริยาของดิน (a) จะมีผลต่อกิจกรรมของจุลินทรีย์ ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อขบวนการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุในดิน ได้แก่ หน่วยแผนที่ BL-cA/d5,E0M2 , Bn-cA/d5,E0M2

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ BL-cA/d5,E0 Bn-cA/d5,E0

ข่า

ชั้นที่มีความเหมาะสม (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ปัญหาข้อจำกัดด้านเนื้อดิน (s) มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) และค่าปฏิกิริยาของดิน (a) จะมีผลต่อกิจกรรมของจุลินทรีย์ ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อขบวนการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุในดิน ได้แก่ หน่วยแผนที่ BL-cA/d5,E0M2 Bn-cA/d5,E0M2

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ BL-cA/d5,E0 Bn-cA/d5,E0

ตารางที่ 5-1 ^๕ระดับความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

หน่วยที่ดิน	ข้าว	มะม่วง	ทุเรียน	กล้วย	พริก	ถั่วฝักยาว	ตะไคร้	เช่า
Bl-cA/d5,E0	S1	S3o	N	S3o	S2o	S2o	S3o	N
Bl-cA/d5,E0M2	N	S1	S1	S1	S1	S1	S2o	S2soa
Bn-cA/d5,E0	S2ba	S3o	N	N	S2oba	S2oba	S3o	N
Bn-cA/d5,E0M2	N	S2bka	S2ba	S2ba	S2ba	S2ba	S2oba	S2soa

หมายเหตุ : 1. คำอธิบายชุดดินดูจากตารางหน่วยแผนที่ดิน ตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

2. ข้อจำกัดในการประเมินคุณภาพที่ดิน

S1 = มีความเหมาะสมมาก

S2 = มีความเหมาะสม

S3 = มีความเหมาะสมน้อย

N = ไม่มีความเหมาะสม

a = ปฏิกริยาของดิน

b = ความอึดตัวด้วยต่าง

k = ปริมาณโพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์

o = การระบายน้ำ

s = เนื้อดิน

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน

6.1 ปรัชญาในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล

ในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลฉบับนี้ได้ใช้ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”¹⁾ เป็นหลัก โดยมีรายละเอียดดังนี้

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัย ความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอก”

6.2 นโยบายแห่งรัฐ ในการกำหนดแผนการใช้ที่ดินตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

แผนการใช้ที่ดินตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ได้กำหนดไว้ตามกรอบของนโยบายแห่งรัฐ ดังรายละเอียดในตารางที่ 6-1

ตารางที่ 6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดินตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
1	รัฐธรรมนูญแห่งอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560	มาตรา 72 (1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน
2	ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
3	แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ประเด็นย่อยที่ 2.1 จัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

1) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550 :ฐ) ได้หมายเหตุว่า “ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในวโรกาสต่างๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่นๆ โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปเผยแพร่ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2542 เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

ตารางที่ 6-1 (ต่อ)

ลำดับ ที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
		ประเด็นย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
4	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน
5	นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. 2560-2579)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านใช้ที่ดินและทรัพยากรดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์เสริมสร้างและพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม อย่างยั่งยืน
6	แผนพัฒนาภาคกลางและพื้นที่กรุงเทพมหานคร(พ.ศ. 2560-2565)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับนานาชาติและสร้างความเชื่อมโยงเพื่อกระจายการท่องเที่ยวทั่วทั้งภาค
7	แผนพัฒนาจังหวัดนนทบุรี (พ.ศ. 2561-2564)	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้กับภาคการบริการ ภาคเกษตรกรรม ภาคพาณิชย์ยกรรม ภาคการลงทุนและการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและมาตรฐานสากล ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาให้เป็นเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
8	แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี (พ.ศ. 2561-2564)	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์เสริมสร้างและพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม อย่างยั่งยืน

6.3 แผนการใช้ที่ดิน

แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ได้กำหนดออกเป็น 5 เขต ดังนี้ (ตารางที่ 6.2 และรูปที่ 6.1)

6.3.1 เขตเกษตรกรรม

1) เขตเกษตรกรรมชั้นดี

มีเนื้อที่ 5,883 ไร่ หรือร้อยละ 55.32 ของพื้นที่ตำบลบางคูรัด มีการใช้ประโยชน์เพื่อการทำนา พืชสวน ไม้ผล พืชไร่ โดยแบ่งได้เป็น 4 เขตย่อย ดังนี้

1.1) เขตทำนา

- เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม (สัญลักษณ์แผนที่ 21101) มีเนื้อที่ 5,275 ไร่ หรือร้อยละ 49.60 ของพื้นที่ตำบลบางคูรัด เป็นพื้นที่ปลูกข้าว พื้นที่ดังกล่าวนี้ มีลักษณะเป็นดินเหนียวลึกมาก การระบายน้ำเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง มีความเหมาะสมของปัจจัยทั้งทางด้านความเหมาะสมของดิน ในการเพาะปลูกพืช เป็นพื้นที่ชลประทาน หรือมีน้ำใช้พอเพียงตลอดฤดูกาลเพาะปลูก การใช้ประโยชน์ ปัจจุบัน ทำนาข้าว

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

1) พื้นที่ในเขตนี้เป็นพื้นที่เกษตรกรรมชั้นดี ควรส่งเสริมให้มีการทำการเกษตร และส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินโดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยพืชสด เพื่อช่วยปรับปรุงโครงสร้างของดิน เพิ่มการอุ้มน้ำของดิน และเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์สำหรับพืช ร่วมกับการใส่ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ตามค่าวิเคราะห์ดินในอัตราส่วนที่เหมาะสม เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ และลดต้นทุนการผลิต

2) ถ่ายทอดเทคโนโลยีในการปรับปรุงบำรุงดินด้วยผลิตภัณฑ์ของกรมพัฒนาที่ดิน

3) ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด และการไถกลบตอซังพืช

4) ส่งเสริมการปลูกพืชหลังนาเพื่อเป็นรายได้เสริม เช่น พืชผัก โดยการทำเกษตรแบบปลอดภัย

1.2) เขตปลูกไม้ผล มีเนื้อที่ 236 ไร่ หรือร้อยละ 2.22 ของพื้นที่ตำบลบางคูรัด แบ่งเป็น 4 เขตย่อย

- เขตปลูกมะม่วง (สัญลักษณ์แผนที่ 21306) มีเนื้อที่ 8 ไร่ หรือร้อยละ 0.08 ของพื้นที่ตำบลบางคูรัด พื้นที่ดังกล่าวนี้ มีลักษณะเป็นดินเหนียวลึกมาก การระบายน้ำเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง มีความเหมาะสมของปัจจัยทั้งทางด้านความเหมาะสมของดินในการเพาะปลูก เป็นพื้นที่ชลประทาน หรือมีน้ำใช้พอเพียงตลอดฤดูกาลเพาะปลูก

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

1) พื้นที่ในเขตนี้เป็นพื้นที่เกษตรกรรมชั้นดี ควรส่งเสริมให้มีการทำการเกษตร และส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินโดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยพืชสด เพื่อช่วยปรับปรุงโครงสร้างของดิน เพิ่มการอุ้มน้ำของดิน และเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์สำหรับพืช ร่วมกับการใส่ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ตามค่าวิเคราะห์ดินในอัตราส่วนที่เหมาะสม เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ และลดต้นทุนการผลิต

2) ถ่ายทอดเทคโนโลยีในการปรับปรุงบำรุงดินด้วยผลิตภัณฑ์ของกรมพัฒนาที่ดิน

3) ไม้ผล ยกร่องกว้าง 6-8 เมตร คูน้ำกว้าง 1.0-1.5 เมตร ลึก 0.5-1.0 เมตร มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ก่อนยกร่องควรแยกหน้าดินมาทับบนดินที่ขุดมาจากร่องคูน้ำ หวานวัสดุปูน 500 กิโลกรัม/ไร่ บนสันร่อง และร่องคูน้ำ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 2-3 ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมี

หรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุดหลุมปลูกขนาด 50x50x50 ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยคอก 20-35 กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับวัสดุปลูก 5 กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิต และหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยคอก ร่วมกับปุ๋ยเคมี หรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำ และจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก ไว้ใช้ในช่วงที่พืชขาดน้ำ ล้างและควบคุมไม่ให้ดินเกิดการเพิ่มขึ้น เมื่อดินเป็นกรดเพิ่มขึ้น หวานด้วยวัสดุปลูก 500 กิโลกรัม/ไร่

- **เขตปลูกกล้วย (สัญลักษณ์แผนที่ 21310)** มีเนื้อที่ 6 ไร่ หรือร้อยละ 0.06 ของพื้นที่ตำบลบางคูรัด พื้นที่ดังกล่าวนี้ มีลักษณะเป็นดินเหนียวลึกมาก การระบายน้ำเลว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง มีความเหมาะสมของปัจจัยทั้งทางด้านความเหมาะสมของดิน ในการเพาะปลูกพืช เป็นพื้นที่ชลประทาน หรือมีน้ำใช้พอเพียงตลอดฤดูกาลเพาะปลูก

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

1) พื้นที่ในเขตนี้เป็นพื้นที่เกษตรกรรมชั้นดี ควรส่งเสริมให้มีการทำการเกษตร และส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินโดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยพืชสด เพื่อช่วยปรับปรุงโครงสร้างของดิน เพิ่มการอุ้มน้ำของดิน และเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์สำหรับพืช ร่วมกับการใส่ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ตามค่าวิเคราะห์ดิน ในอัตราส่วนที่เหมาะสมเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ และลดต้นทุนการผลิต

2) ถ่ายทอดเทคโนโลยีในการปรับปรุงบำรุงดินด้วยผลิตภัณฑ์ของกรมพัฒนาที่ดิน

3) ไม้ผล ยกร่องกว้าง 6-8 เมตร คูน้ำกว้าง 1.0-1.5 เมตร ลึก 0.5-1.0 เมตร มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ก่อนยกร่องควรแยกหน้าดินมาทับบนดินที่ขุดมาจากร่องคูน้ำ หวานวัสดุปลูก 500 กิโลกรัม/ไร่ บนสันร่อง และร่องคูน้ำ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยคอก 2-3 ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมี หรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุดหลุมปลูกขนาด 50x50x50 เซนติเมตร ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยคอก 20-35 กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับวัสดุปลูก 5 กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิต และหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยคอก ร่วมกับปุ๋ยเคมี หรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำ และจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูกไว้ใช้ในช่วงที่พืชขาดน้ำ ล้างและควบคุมไม่ให้ดินเกิดการเพิ่มขึ้น เมื่อดินเป็นกรดเพิ่มขึ้นหวานด้วยวัสดุปลูก 500 กิโลกรัม/ไร่

- **เขตปลูกมะนาว (สัญลักษณ์แผนที่ 21321)** มีเนื้อที่ 76 ไร่ หรือร้อยละ 0.71 ของพื้นที่ตำบลบางคูรัดพื้นที่ดังกล่าวนี้ มีลักษณะเป็นดินเหนียวลึกมาก การระบายน้ำเลว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง มีความเหมาะสมของปัจจัยทั้งทางด้านความเหมาะสมของดิน ในการเพาะปลูกพืช เป็นพื้นที่ชลประทาน หรือมีน้ำใช้พอเพียงตลอดฤดูกาลเพาะปลูก

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

1) พื้นที่ในเขตนี้เป็นพื้นที่เกษตรกรรมชั้นดี ควรส่งเสริมให้มีการทำการเกษตร และส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินโดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยพืชสด

เพื่อช่วยปรับปรุงโครงสร้างของดิน เพิ่มการอุ้มน้ำของดิน และเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์สำหรับพืช ร่วมกับการใส่ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ตามค่าวิเคราะห์ดิน ในอัตราส่วนที่เหมาะสม เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ และลดต้นทุนการผลิต

2) ถ่ายทอดเทคโนโลยีในการปรับปรุงบำรุงดินด้วยผลิตภัณฑ์ของกรมพัฒนาที่ดิน

3) ไม้ผล ยกทรงกว้าง 6-8 เมตร คุ้มน้ำกว้าง 1.0-1.5 เมตร ลึก 0.5-1.0 เมตร มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ก่อนยกทรงควรแยกหน้าดินมาทับบนดินที่ขุดมาจากร่องคุ้มน้ำ หวานวัสดุปุ๋ย 500 กิโลกรัม/ไร่ บนสันร่องและร่องคุ้มน้ำ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 2-3 ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุดหลุมปลูกขนาด 50x50x50 เซนติเมตร ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 20-35 กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับวัสดุปุ๋ย 5 กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิต และหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยคอก ร่วมกับปุ๋ยเคมี หรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก ไว้ใช้ในเวลาที่พืชขาดน้ำ ล้างและควบคุมไม่ให้ดินเกิดการตื้นเขิน เมื่อดินเป็นกรดเพิ่มขึ้น หวานด้วยวัสดุปุ๋ย 500 กิโลกรัม/ไร่

- **เขตปลูกไม้ผลอื่นๆ (สัญลักษณ์แผนที่ 21331)** มีเนื้อที่ 146 ไร่ หรือร้อยละ 1.37 ของพื้นที่ตำบลบางคูรัดพื้นที่ดังกล่าวนี้ มีลักษณะเป็นดินเหนียวลึกมาก การระบายน้ำเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง มีความเหมาะสมของปัจจัยทั้งทางด้านความเหมาะสมของดิน ในการเพาะปลูกพืช เป็นพื้นที่ชลประทาน หรือมีน้ำใช้พอเพียงตลอดฤดูกาลเพาะปลูก

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

1) พื้นที่ในเขตนี้เป็นพื้นที่เกษตรกรรมชั้นดี ควรส่งเสริมให้มีการทำการเกษตร และส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินโดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยพืชสด เพื่อช่วยปรับปรุงโครงสร้างของดิน เพิ่มการอุ้มน้ำของดิน และเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์สำหรับพืช ร่วมกับการใส่ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ตามค่าวิเคราะห์ดิน ในอัตราส่วนที่เหมาะสม เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ และลดต้นทุนการผลิต

2) ถ่ายทอดเทคโนโลยีในการปรับปรุงบำรุงดินด้วยผลิตภัณฑ์ของกรมพัฒนาที่ดิน

3) ไม้ผล ยกทรงกว้าง 6-8 เมตร คุ้มน้ำกว้าง 1.0-1.5 เมตร ลึก 0.5-1.0 เมตร มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ก่อนยกทรงควรแยกหน้าดินมาทับบนดินที่ขุดมาจากร่องคุ้มน้ำ หวานวัสดุปุ๋ย 500 กิโลกรัม/ไร่ บนสันร่อง และร่องคุ้มน้ำ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยคอก 2-3 ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุดหลุมปลูกขนาด 50x50x50 เซนติเมตร ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 20-35 กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับวัสดุปุ๋ย 5 กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิต และหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยคอก ร่วมกับปุ๋ยเคมี หรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก ไว้ใช้ในเวลาที่พืชขาดน้ำ ล้างและควบคุมไม่ให้ดินเกิดการตื้นเขิน เมื่อดินเป็นกรดเพิ่มขึ้น หวานด้วยวัสดุปุ๋ย 500 กิโลกรัม/ไร่

1.3) เขตปลูกพืชสวน

- เขตปลูกพืชผัก (สัญลักษณ์แผนที่ 21501) มีเนื้อที่ 256 ไร่ หรือร้อยละ 2.41 ของพื้นที่ตำบลบางคูรัด พื้นที่ดังกล่าวนี้ มีลักษณะเป็นดินเหนียวลึกมาก การระบายน้ำและความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง มีความเหมาะสมของปัจจัยทั้งทางด้านความเหมาะสมของดินในการเพาะปลูกพืช เป็นพื้นที่ชลประทาน หรือมีน้ำใช้พอเพียงตลอดฤดูกาลเพาะปลูก

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

1) พื้นที่ในเขตนี้เป็นพื้นที่เกษตรกรรมขั้นดี ควรส่งเสริมให้มีการทำการเกษตรและส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินโดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยพืชสด เพื่อช่วยปรับปรุงโครงสร้างของดิน เพิ่มการอุ้มน้ำของดิน และเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์สำหรับพืช ร่วมกับการใส่ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ตามค่าวิเคราะห์ดิน ในอัตราส่วนที่เหมาะสม เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้และลดต้นทุนการผลิต

2) ถ่ายทอดเทคโนโลยีในการปรับปรุงบำรุงดินด้วยผลิตภัณฑ์ของกรมพัฒนาที่ดิน

1.4) เขตปลูกพืชน้ำ มีเนื้อที่ 116 ไร่ หรือร้อยละ 1.09 ของพื้นที่ตำบลบางคูรัด

แบ่งเป็น 2 เขตย่อย

- เขตปลูกบัว (สัญลักษณ์แผนที่ 21602) มีเนื้อที่ 16 ไร่ หรือร้อยละ 0.15 ของพื้นที่ตำบลบางคูรัด

- เขตปลูกผักบุ้ง (สัญลักษณ์แผนที่ 21605) มีเนื้อที่ 100 ไร่ หรือร้อยละ 0.94 ของพื้นที่ตำบลบางคูรัด

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

1) มีการป้องกันน้ำเสียโดยเฉพาะการปลูกในภาชนะจำกัด และขนาดเล็กปริมาณน้ำน้อยบัวก็เหมือนกับปลา ต้องการอากาศหายใจในน้ำถ้ามีน้ำเสียออกซิเจนไม่มีจะตายได้ง่าย เด็ดใบแก่ดอกโรยทิ้งก่อนจะเน่าในภาชนะ หรือบ่อที่ปลูกถ้าไม่จำเป็นไม่ควรแก้ไข โดยการถ่ายน้ำเปลี่ยนน้ำใหม่บ่อยๆ เพราะจะต้องทำให้บัวต้องปรับตัว จะเจริญเติบโตช้า แต่ถ้าจำเป็นด้วยเหตุ เช่น มีสัตว์ตายอยู่ใต้ดินปลูก ได้แก กุ้งกือ ไส้เดือน หรือคางคก ลงไปกัดกันตายหรือออกไข่ ออกลูกจนน้ำเน่าเสียหรืออินทรีย์วัตถุที่ติดมากับดินปลูกยังเน่าเปื่อยไม่หมดทำให้น้ำเน่า ถ่ายน้ำ 2-3 ครั้ง แล้วยังไม่หายต้องเปลี่ยนดินปลูกใหม่

2) โรคและแมลงศัตรูที่พบเป็นประจำ คือ โรคใบจุด และรากเน่า โรคใบจุดไม่ร้ายแรงเพราะใบบัวมีพื้นที่ปรุงอาหารมาก เด็ดใบเป็นโรคทำลายทิ้ง โรครากเน่ามีบ้างร้ายแรงกับบัวกระดังงาและอุบลชาติ ประเภทล้มลุกบางพันธุ์ ยังไม่ทราบวิธีแก้ นอกจากนั้น คือ เก็บดินบริเวณที่เป็นโรคทำลายทิ้งเลี้ยงไปปลูกบัวชนิดอื่น หรืออุบลชาติประเภทอื่นแทน แมลงที่สำคัญกินบัวทุกชนิดคือ เพลี้ยและหนอน บัวหลวงเดือดร้อนมากที่สุด เพราะชูใบขึ้นมาให้เพลี้ยเกาะกิน บัวชนิดอื่นถูกทำลายบ้างแต่ใบลอยน้ำฝนตกน้ำกระเพื่อมช่วยชดเอาเพลี้ยหลุดลอยไปได้บ้าง (ปกติปลูกเป็นการค้าจะพ่นน้ำให้ลอยหลุดไป) ป้องกันโดยเด็ดใบที่มีเพลี้ยและหนอนทิ้ง ทำลายหนอนพับ หนอนพับใบเป็นศัตรูที่สำคัญ

ของอุบลชาติ เช่น ผีเสื้อกลางคืนจะมาวางไข่บนใบ เมื่อฟักเป็นตัวหนอนจะกัดกินดูดน้ำเลี้ยงใบจนโตแล้ว กัดใบพับทับตัวเองเพื่อป้องกันศัตรู เช่น นก ฯลฯ ป้องกันกำจัดโดยการบีบทำลาย บั้วหลวงมีศัตรูหนอน มากที่สุด นอกเหนือจากเพลี้ยไฟซึ่งเกาะกินใต้ใบ หนอนกระทู้ หนอนซอนใบ โดยเฉพาะหนอนกระทู้กิน ใบโกรนทั้งต้น ซึ่งจะเกิดในช่วงปลายฤดูฝน และในฤดูหนาว ซึ่งเป็นระยะที่บัวชะงักการเจริญเติบโต เกษตรกรที่ปลูกบัวหลวงเป็นการค้ามักจะตัดใบทิ้ง-ทำลายหมด (ให้หมดเชื้อของหนอน) รอให้ใบแตก ใหม่-ออกดอกใหม่ แมลงที่กล่าวทั้งหมด สามารถกำจัดและควบคุมได้ โดยใช้ยาอะโซทริน 60 ผสมน้ำ อัตราส่วน 1:100 (1 ซีซี ต่อน้ำ 1 ลิตร) ฉีดพ่นให้เป็นฝอยให้จับหน้าของใบบัวบางๆ ใบจะดูดูน้ำยาเข้าไป เมื่อแมลงและหนอนมาดูดกินน้ำเลี้ยงของใบจะกินยาเข้าไปด้วยและตาย ฉีดพ่นทุกๆ สัปดาห์จนกว่า จะหมดศัตรู ฉีดบางๆ จะไม่เป็นอันตรายทั้งกับคนและปลาที่เลี้ยง

6.3.2 เขตชุมชนเมือง (สัญลักษณ์แผนที่ 31)

มีเนื้อที่ 4,347 ไร่ หรือร้อยละ 40.87 ของพื้นที่ตำบลบางคูรัด

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

1) ควรมีการศึกษาปัญหา และความต้องการของท้องถิ่นตลอดจนจัดลำดับ ความสำคัญของปัญหาเพื่อนำมากำหนดแนวทางในการพัฒนาได้อย่างถูกต้องตามความต้องการ ของชุมชน ในประเด็นปัญหาบางเรื่องที่เกิดขีดความสามารถของท้องถิ่น ควรทำเรื่องถึงส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้องโดยตรงเพื่อขอรับการสนับสนุนในการศึกษาปัญหา แนวทาง การแก้ไข จัดทำโครงการ และงบประมาณเพื่อการดำเนินการต่อไป

2) ส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชน ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้ส่วน ได้เสียทุกภาคส่วน ตระหนักถึงความสำคัญของการวางผังเมือง และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำผังเมือง

6.3.3 เขตอุตสาหกรรม (สัญลักษณ์แผนที่ 31)

เขตอุตสาหกรรมที่ดำเนินการในปัจจุบัน มีเนื้อที่ 112 ไร่ หรือร้อยละ 1.05 ของพื้นที่ ตำบลบางคูรัด

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

1) ด้านอุตสาหกรรมในพื้นที่เมือง ต้องพิจารณาจากปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดขนาด ได้แก่ แรงงาน แหล่งวัตถุดิบ ตลาด การขนส่ง ความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกับสิ่งที่ต้องการจากชุมชน และควรมี มาตรการที่เข้มงวดเพื่อป้องกันผลกระทบต่อชุมชน

6.3.4 เขตแหล่งน้ำ

1) เขตแหล่งน้ำนอกเขตป่าไม้ตามกฎหมาย

- เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ (สัญลักษณ์แผนที่ 521) มีเนื้อที่ 177 ไร่ หรือร้อยละ 1.66 ของพื้นที่ตำบลบางคูรัด

- เขตแหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น (สัญลักษณ์แผนที่ 522) มีเนื้อที่ 100 ไร่ หรือร้อยละ 0.94 ของพื้นที่ตำบลบางคูรัด

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

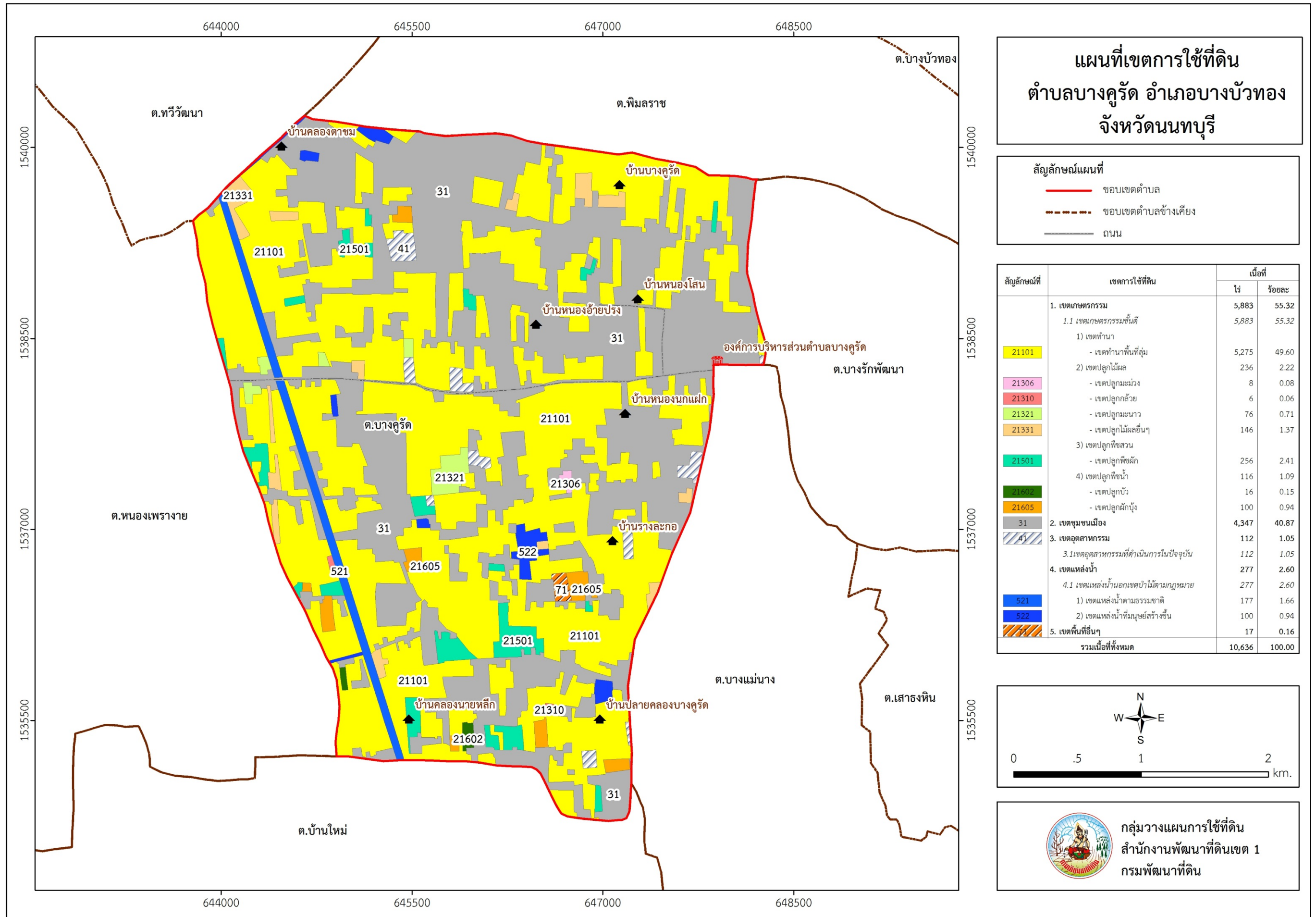
1) ควรมีการบำรุงรักษา และขุดลอกแหล่งน้ำตามธรรมชาติที่มีอยู่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการเก็บกักน้ำ

6.3.5 เขตพื้นที่อื่นๆ

มีเนื้อที่ 17 ไร่ หรือร้อยละ 0.16 ของพื้นที่ตำบลบางคูรัด

ตารางที่ 6-2 เขตการใช้ที่ดิน

สัญลักษณ์ที่	เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
	1. เขตเกษตรกรรม	5,883	55.32
	<i>1.1 เขตเกษตรกรรมชั้นดี</i>	5,883	55.32
	1) เขตทำนา		
21101	- เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม	5,275	49.60
	2) เขตปลูกไม้ผล	236	2.22
21306	- เขตปลูกมะม่วง	8	0.08
21310	- เขตปลูกกล้วย	6	0.06
21321	- เขตปลูกมะนาว	76	0.71
21331	- เขตปลูกไม้ผลอื่นๆ	146	1.37
	3) เขตปลูกพืชสวน		
21501	- เขตปลูกพืชผัก	256	2.41
	4) เขตปลูกพืชน้ำ	116	1.09
21602	- เขตปลูกบัว	16	0.15
21605	- เขตปลูกผักบุ้ง	100	0.94
31	2. เขตชุมชนเมือง	4,347	40.87
41	3. เขตอุตสาหกรรม	112	1.05
	<i>3.1เขตอุตสาหกรรมที่ดำเนินการในปัจจุบัน</i>	112	1.05
	4. เขตแหล่งน้ำ	277	2.60
	<i>4.1 เขตแหล่งน้ำนอกเขตป่าไม้ตามกฎหมาย</i>	277	2.60
521	1) เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	177	1.66
522	2) เขตแหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น	100	0.94
71	5. เขตพื้นที่อื่นๆ	17	0.16
	รวมเนื้อที่ทั้งหมด	10,636	100.00

รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดินตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

6.4 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน

การจัดทำระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ด้านทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ประโยชน์ที่ดิน เศรษฐกิจ และสังคม นโยบายของรัฐเพื่อประกอบการพิจารณากำหนดรูปแบบและ/หรือระบบการปลูกพืชให้เหมาะสมกับการใช้ที่ดินให้ถูกต้องเหมาะสมกับศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติของพื้นที่ ทั้งนี้ได้จัดทำระบบการปลูกพืชขึ้นใหม่ ดังนี้ (รูปที่ 6-2)

เขตเกษตรกรรมชั้นดี ในเขตทำนาพื้นที่ลุ่ม หลังจากเก็บเกี่ยวปลูกปอเทืองเพื่อเป็นการปรับปรุงบำรุงดิน เพิ่มอินทรีย์วัตถุให้ดิน

เขตเกษตรกรรมชั้นดี ในเขตปลูกไม้ผล สามารถปลูกได้ตลอดปี เกษตรผสมผสาน และเกษตรอินทรีย์

เขตเกษตรกรรมชั้นดี ในเขตปลูกพืชสวน สามารถปลูกได้ตลอดปี เกษตรผสมผสาน และเกษตรอินทรีย์

เขตเกษตรกรรมชั้นดี ในเขตปลูกพืชน้ำ สามารถปลูกได้ตลอดปี เกษตรผสมผสาน และเกษตรอินทรีย์

เดือน \ ระบบเกษตร	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
เขตทำนาที่ลุ่ม												
เขตปลูกไม้ผล												
เขตปลูกพืชสวน												
เขตปลูกพืชน้ำ												

รูปที่ 6-2 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน

6.5 การจัดการความเสี่ยง (Risk management)

จากระบบการปลูกพืช (cropping pattern) ดังที่แนะนำในรูปที่ 6-2 นี้ การจัดการความเสี่ยง (Risk management) ให้แก่ เกษตรกรเข้าใจถึงประโยชน์ของระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน

ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน เป็นการปลูกพืชที่เหมาะสมกับศักยภาพของดิน และมีการใช้ประโยชน์จากที่ดินอย่างคุ้มค่า เพื่อเพิ่มผลผลิต ลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้ สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร ทั้งนี้ได้มีการเปรียบเทียบก่อน และหลังมีระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน ดังตารางที่ 6-3

ตารางที่ 6-3 การเปรียบเทียบระบบการปลูกพืชก่อนและหลังมีแผนการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	ระบบการปลูกพืชปัจจุบัน	ระบบการปลูกพืชหลังมีแผนการใช้ที่ดิน
เขตเกษตรกรรมขั้นดี -เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม	ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง	ข้าวนาปี/ปอเทือง ข้าวนาปรัง/ปอเทือง
เขตเกษตรกรรมขั้นดี -เขตปลูกไม้ผล	มะม่วง กล้วย มะนาว ไม้ผลอื่นๆ	มะม่วง กล้วย มะนาว ไม้ผลอื่นๆ เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์
เขตเกษตรกรรมขั้นดี -เขตปลูกพืชสวน	พืชผัก	พืชผัก
เขตเกษตรกรรมขั้นดี -เขตปลูกพืชไร่	บัว ผักบุ้ง	บัว ผักบุ้ง

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน ตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี แล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่างๆ ที่จะดำเนินการ ในปีงบประมาณ 2563

7.1.2 นำ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินตำบลบางคูรัด ไปเสนอต่อ สภาเทศบาลตำบลบางคูรัดเพื่อมีมติ ให้ความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผน

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินนนทบุรี เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายการมาয়งกรมพัฒนาที่ดิน

7.2 ตัวชี้วัด

7.2.1 จำนวนกิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินดำเนินการในตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

7.2.2 จำนวนโครงการวิจัยร่วมกับส่วนราชการอื่นในตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ดังตัวอย่างในตารางที่ 7-1 และ 7-2

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2563

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
เขตเกษตรกรรม	1. ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	225
	2. ส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตพืชในพื้นที่ดินเปรี้ยว	600
	3. ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	500
	4. ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน	750
	5. อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	20,000
	6. พัฒนากลุ่มเกษตรกรส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมี	3,400
	7. ผลิตกล้าหญ้าแฝกเพื่อแจกจ่าย	7,300
	8. ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน	3,000

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินและหน่วยงานที่สนับสนุนในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน	กิจกรรมของหน่วยงานที่สนับสนุน
เขตเกษตรกรรม	<p>1. การปรับปรุงบำรุงดิน</p> <p>1.1 จัดหาปุ๋ยคอโลไมท์</p> <p>1.2 ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด</p> <p>1.3 จัดหาปุ๋ยมาร์ล</p> <p>1.4 ส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตพืชในพื้นที่เปรี้ยว</p> <p>1.5 ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์</p> <p>1.6 ผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด</p> <p>1.7 ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน</p> <p>1.8 อนุรักษ์โลกบดต่อซัง</p> <p>1.9 พัฒนากลุ่มเกษตรกรส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมี</p> <p>1.10 ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน</p> <p>1.11 ส่งเสริมการผลิตน้ำหมักชีวภาพ</p> <p>2. พื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน</p> <p>2.1 ผลิตหญ้าแฝกเพื่อแจกจ่าย</p> <p>3. ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน</p> <p>3.1 ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน</p>	<p>1. จัดตั้งศูนย์ข้าวชุมชน /กรมการข้าว</p> <p>2. การจัดการน้ำเสีย /องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p>

ตารางที่ 7-3 เป้าหมายการดำเนินงาน และงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี แผน 4 ปี (ปี 2563-2566)
หน่วยงานสถานีพัฒนาที่ดินนนทบุรี

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย				รวม	งบประมาณ				รวม
			2563	2564	2565	2566		2563	2564	2565	2566	
เขตเกษตรกรรม	1. การปรับปรุงบำรุงดิน											
	1.1 จัดหาปุ๋ยโดโลไมท์	ตัน	15	15	15	15	60	-	-	-	-	-
	1.2 ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	30	30	30	30	120	225	225	225	225	900
	1.3 จัดหาปุ๋ยมาร์ล	ตัน	40	25	25	25	115	-	-	-	-	-
	1.4 ส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตพืชในพื้นที่ดินเปรี้ยว	ไร่	40	25	25	25	115	600	375	375	375	1,725
	1.5 ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	ราย	100	100	100	100	400	500	500	500	500	2,000
	1.6 ผลิต - จัดหามล็ดพันธ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	0.25	0.5	0.5	0.5	1.75	-	-	-	-	-
	1.7 ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน	ไร่	50	100	100	100	350	750	1,500	1,500	1,500	5,250
	1.8 อนุรักษ์โลกบดตอซัง	แปลง	1	1	1	1	4	20,000	20,000	20,000	20,000	80,000
	1.9 พัฒนากลุ่มเกษตรกรส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์	กลุ่ม	2	2	2	2	8	6,800	6,800	6,800	6,800	27,200
	1.10 ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน	ตัน	-	20	20	20	60	-	68,000	68,000	68,000	204,000
	1.11 ส่งเสริมการผลิตน้ำหมักชีวภาพ	ลิตร	-	2,000	2,000	2,000	6,000	-	26,000	26,000	26,000	78,000
	2. พื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน											
	2.1 ผลิตกล้าหญ้าแฝกเพื่อแจกจ่าย	กล้า	10,000	10,000	10,000	10,000	40,000	7,300	7,300	7,300	7,300	29,200
	3. ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน											
3.1 ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน	แห่ง	1	1	1	1	1	3,000	3,000	3,000	3,000	12,000	

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาชุมชน. 2560. **ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน/ชุมชน (กชช. 2ค) ปี 2560** กระทรวงมหาดไทย. แหล่งที่มา: <http://ebmn.cdd.go.th>, 21 สิงหาคม 2562
- กรมพัฒนาชุมชน. 2561. **ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)ปี 2561** กระทรวงมหาดไทย. แหล่งที่มา: <http://ebmn.cdd.go.th>, 21 สิงหาคม 2562
- กรมพัฒนาที่ดิน.2557. **ดิน นิยามและความหมาย**. แหล่งที่มา <https://www.ldd.go.th/ofswab/thaisoil/p2.htm>, สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2561.
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2561. **สถิติภูมิอากาศ พ.ศ. 2561 (ไฟล์ข้อมูล)**. กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. เอกสารจากเครื่องคอมพิวเตอร์.
- กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน. 2560. **แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน มาตรฐาน 1: 25,000 (Shapefile)**. กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน. กรุงเทพฯ.
- กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน. 2561. **แผนที่ชุดดิน มาตรฐาน 1: 25,000 (Shapefile)**. กรมพัฒนาที่ดิน. กรุงเทพฯ.
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2561. **สถิติภูมิอากาศ พ.ศ. 2561 (ไฟล์ข้อมูล)**. กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. เอกสารจากเครื่องคอมพิวเตอร์.
- กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน. 2561. **แผนที่ชุดดิน มาตรฐาน 1: 25,000 (Shapefile)**. กรมพัฒนาที่ดิน. กรุงเทพฯ.
- คันสนีย์ อรัญวาสน์ และคำรณ ไทรพิง. 2562. **คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดินสำหรับการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลและระดับจังหวัด**. กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สำนักพัฒนาอุตุนิยมวิทยา. 2561. **ปริมาณน้ำฝน**. กรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.
- องค์การบริหารส่วนตำบลบางคูรัด. 2559. **แผนพัฒนาองค์รปกครองท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ.2561 – 2564) เทศบาลบางคูรัด. จังหวัดนนทบุรี**
- FAO. 1974. **A Land Capability Appraisal.Indonesia Interim Report**. (AGL / INS).Rome
- FAO. 1993. **Guidelines for Land Use Planning**. Rome

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษาโครงการ

นายประเสริฐ เทพนรประไพ ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1

นางมัทธนา ชัยมหาวัน ผู้เชี่ยวชาญด้านวางระบบการพัฒนาที่ดิน

ผู้ดำเนินการ

สถานีพัฒนาที่ดินนนทบุรี

นายพินิจ งามเนียม ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินนนทบุรี

นางสาวกุลณัฐ ศรีมูล นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

นายวีรณัฐ ลียากาศ นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

นางสาวชญาดา สุขวิชัย นักวิชาการเกษตร

กลุ่มสำรวจเพื่อทำแผนที่ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1

กลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1

กลุ่มวิเคราะห์ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ : สถานีพัฒนาที่ดินนนทบุรี สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต1 กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์